

محمدرضا صباغیان
نماینده یزد:
نزولات دارد کم می‌شود.
منابع آب عمان باید به
استان‌ها برسد، وضعیت
فعلی هم باید حفظ و
نگهداری شود

همیشه‌ها

حامد یزدیان
نماینده اصفهان:
باید مراقب باشیم مردم
را به جان هم نیندازیم.
آب شرب ۵ میلیون نفر در
چند استان به زاینده‌رود
وابسته است

مناظره نماینده اصفهان و نماینده یزد در تلویزیون همشهری

نسخه درمان بی‌آبی

با اسکن این کیوارک، گفت‌وگوی بی‌پرده محمدرضا صباغیان، نماینده یزد و حامد یزدیان، نماینده اصفهان در تلویزیون اینترنتی همشهری را ببینید.

خاک هر مزر را پُست کنید

۸۰۰ سال زمان برای تشکیل یک سانتی‌متر خاک نیاز است

۴۰ هزار سال قدمت سایت پارینه سنگی هرمز

۲۴۰ هزار گردشگر نوروزی امسال در جزیره هرمز

همه چیز درباره طرح HOV در پایتخت

عبور تک‌سرنشین ممنوع!

ایجاد خط ویژه برای تردد خودروهایی پرسرنشین عمومی در بزرگراه شهید همت به کجا رسید؟

صفحه ۱۴

اعتصاب برای نجات غزه

بسیاری از مردم در مناطق فلسطینی و خارج از فلسطین در حمایت از غزه دست به اعتصاب گسترده زدند

حمله موشکی حماس به صهیونیست‌ها

صفحه ۳

نگاه

حسام‌الدین برومند؛ کارشناس مسائل بین‌الملل

زیست جهان مافیایی!

یکم: سرعت تحولات و مناسبات پرچالش قدرت در صحنه روابط بین‌الملل به گونه‌ای است که حتی تحلیلگران از چرایی و چگونگی وقایع عقب می‌مانند. همه شواهد و قراین نشان می‌دهد در یک پیچ تاریخی هسته‌ای که البته تحت عنوان نظم جدید جهانی از آن یاد می‌شود. به هر حال سؤال کلیدی این است که «جهان جدید» به کدام سمت در حرکت است؟ در این میان، بازگشت ترامپ به کاخ سفید، توجهات را به سمت او جلب کرده و طی ۲۰۰۳ است؟ در این میان، بازگشت ترامپ به کاخ سفید، توجهات را به سمت او جلب کرده و طی ۲۰۰۳ گذشته رئیس‌جمهور آمریکا کنش‌ها و واکنش‌هایی داشته که با معیارهای سیاست‌ورزی و منطق روابط بین‌الملل همخوانی نداشته است. ترامپ، کانادا را یکی از ایالت‌های خود می‌خواند، به دنبال جزیره مهم گرینلند (داملارک) است، خلیج مکزیک را به خلیج آمریکا تغییر نام داده است؛ کانال پاناما را می‌خواهد، معادن اوکراین را نشانده رفته است؛ با اتحادیه اروپا دچار اختلافات متعدد شده است؛ ایران را تهدید به بمباران می‌کند؛ از بازکردن جهنم در خاورمیانه خبر می‌دهد؛ سازمان‌های بین‌المللی مانند سازمان تجارت جهانی و سازمان بهداشت جهانی را به سرخه می‌گیرد و در تازه‌ترین اقدام با وضع تعرفه گمرکی علیه ۱۸۰ کشور جهان، به خودکامگی‌های خودش می‌نازد. این اقدامات ترامپ از منظر راهبردی، ضربات کاری به چهره آمریکا زده است. در واقع اگر از هیاهو و جنجال‌های ترامپ فاصله بگیریم، دقیق و عمیق صحنه را بنگریم، آمریکا در وضعیت «گذار» قرار گرفته است؛ ۱. دموکراسی آمریکایی جای خودش را به اقتدارگرایی دیکتاتورمانه داده است. ۲. «قدرت هوشمند» در آمریکا (نظریه جوزف نای در کتاب آینده قدرت) به سمت قدرتی زور و باج‌گیری عیان و نمایان در ساحت سیاست جهانی سوق پیدا کرده است. ۳. آمریکا از آنچه آن را «فعال مایشاء» می‌خوانند فاصله گرفته و دچار عارضه «بیش‌فعالی» شده است. ۴. نظم آمریکایی (Pax Americana) به سستی گراییده و نه تنها دیگر الگو نیست و مشتری ندارد، بلکه دشمنانی جدی و قوی پیدا کرده است. ۵. آمریکا از «قدرت هژمون» به سرعت در حال دور شدن است و گویا خودش دارد به پای خودش تیر می‌زند و زمینه هم برای چندجانبه‌گرایی در سیاست بین‌الملل و بروز و ظهور قدرتهای جدید پررنگ شده است و البته این داستان، سردراز دارد. دوم: حماقت‌های ترامپ در همین ۳ ماه گذشته، کار را به جایی رسانده که خیلی زود دامنه اعتراضات به سیاست‌ها و اقدامات او به خیابان‌ها کشیده شده است. در همین روزهای اخیر، جمعیت‌های انبوهی در بیش از هزار شهر آمریکا در ۱۵۰ ایالت این کشور به خیابان‌ها آمدند تا صدای اعتراض خود را علیه سیاست‌های ترامپ به گوش کاخ سفید برسانند. جالب اینجاست که معترضان خشمگین، از کابینه ترامپ به عنوان «هی‌شرمانه‌ترین تصاحب قدرت در تاریخ مدرن» یاد کرده‌اند. یک نمونه روشن از حماقت‌های ترامپ، همین تصمیم او برای اعمال تعرفه‌های سنگین بر تجارت بین‌المللی است که بازار سهام این کشور را به شدت تحت تأثیر قرار داده تا جایی که روزنامه فایننشال تایمز گزارش داده بازار سهام آمریکا جمعه گذشته در حالی که خود پایان داد که مجموعاً در فاصله ۲ روز ۵۰۴ تریلیون دلار از ارزشش را از دست داده است. «سی‌ان‌ان» نیز اعمال تعرفه علیه ۱۸۰ کشور را «قتل عام مالی» خوانده است. همه این اقدامات ترامپ حاکی از آن است که او جهان را علیه آمریکا بسیج کرده است.

سوم: و بالاخره باید گفت که به تعبیر روزنامه انگلیسی «گاردین»، ترامپ با سیاست‌های بدون قاعده، آمریکا را به یک کشور مافیایی تبدیل کرده است؛ بنابراین او را باید رئیس مافیای دید و از همه ستاره‌پوها و برنامہ‌ها برای خنثی کردن اقدامات مافیایی او بهره برد. اما اینکه جریانی یا جماعتی تنها بر استراتژی مذاکره و لیخند و سازش در مقابله با این چهره مافیایی اصرار دارند، یا در خط خیانت هستند یا در جهالت به سر می‌برند!

مناظره نمایندگان یزد و اصفهان درباره بحران آب

محمدرضا صباغیان
نماینده یزد

موضوع کلی

- کاهش بارندگی و افزایش مصرف دولت‌هاست.
- عدم آینده‌نگری مسئولان
- انتقال آب از خلیج فارس راه‌حل اصلی است.
- تخریب لوله‌های آب توسط برخی افراد در اصفهان غیرقابل قبول است.
- خسارات میلیاردی ناشی از تخریب لوله‌ها

دلایل و استدلال‌ها

- کاهش بارندگی و افزایش مصرف دولت‌هاست.
- عدم آینده‌نگری مسئولان
- انتقال آب از خلیج فارس راه‌حل اصلی است.
- تخریب لوله‌های آب توسط برخی افراد در اصفهان غیرقابل قبول است.
- خسارات میلیاردی ناشی از تخریب لوله‌ها

حامد یزدیان
نماینده اصفهان

موضوع کلی

- مشکل اصلی، حکمرانی نادرست آب است.
- انتقال آب از خلیج فارس باید به اصفهان هم برسد.
- یزد در مدیریت آب و پساب ضعف دارد.

دلایل و استدلال‌ها

- قانون توزیع عادلانه آب (۱۳۶۱) نیاز به بازنگری دارد.
- عدم تکمیل پروژه‌های آبی مانند کوهرنگ ۳ و بهشت‌آباد
- صنایع یزد از آب انتقالی استفاده می‌کنند.
- هدرفت بالای آب در یزد (۲۸ درصد) و عدم استفاده از پساب

محمدرضا صباغیان

- کاهش بارش‌ها
- برنامه‌ریزی نکردن دولت‌ها
- برداشت بی‌رویه از منابع زیرزمینی

حامد یزدیان

- رشد جمعیت و صنعت یزد
- حکمرانی نادرست آب
- عدم تکمیل پروژه‌های آبی

علل اصلی کم‌آبی

- رشد جمعیت و صنعت یزد
- حکمرانی نادرست آب
- عدم تکمیل پروژه‌های آبی

مقصران بحران

- وزارت نیرو و شورای عالی آب
- مشکل استان یزد در عدم مصرف پساب

راه‌حل‌های پیشنهادی

- حکمرانی واحد حوضه‌های آبریز
- انتقال آب از خلیج فارس به اصفهان
- کاهش هدرفت آب در یزد

برخورد قانونی با تخریب‌گران زیرساخت‌های آبی

۴ توسعه صنایع در مناطق ساحلی (جلوگیری از فشار بر منابع آبی داخلی)

۳ کاهش تلفات آب (اصلاح شبکه‌های فرسوده، استفاده از پساب)

۲ تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام (کوهرنگ ۳، خط انتقال خلیج فارس)

۱ حکمرانی یکپارچه حوضه‌های آبریز (نه مدیریت استانی)

راه‌حل بلندمدت

۱ حکمرانی یکپارچه حوضه‌های آبریز (نه مدیریت استانی)

یادداشت

مصطفی نخعی؛ عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی

مدیریت مغفول در بحران آب

سرمزین ایران، به گواه اسناد اقلیمی و مطالعات جغرافیایی، از دیرباز در زمره کشورهای با اقلیم خشک و نیمه‌خشک قرار داشته و دارد. این ویژگی ذاتی، همواره موجب شده که مسئله آب و نحوه بهره‌برداری از منابع آن، به یکی از اساسی‌ترین دغدغه‌های ملی بدل شود. با وجود این پیش‌زمینه آشکار و هشدارهای مکرر اندیشمندان، متخصصان و فعالان حوزه آب و انرژی، متأسفانه طی سالیان گذشته نه تنها گوش شنوایی برای این تذکرات وجود نداشته، بلکه اتخاذ تصمیماتی نسنجیده و ناپایدار، وضعیت منابع آبی کشور را به مرحله‌ای بحرانی رسانده است.

در شرایط کنونی، نه تنها منابع آب سطحی نظیر رودخانه‌ها و دریاچه‌ها دستخوش آسیب‌های جدی شده‌اند، بلکه منابع زیرزمینی نیز با سرعتی نگران‌کننده در حال بهره‌برداری بی‌رویه و بی‌ضابطه‌اند؛ این در حالی است که حتی پس از بروز آثار ملموس بحران، همچنان همان شیوه‌های نادرست مدیریت کار ادامه یافته و عزمی جدی برای اصلاح رویه‌ها مشاهده نمی‌شود.

یکی از وجوه مهم و مغفول مانده در این عرصه، مسئله دیپلماسی آب است؛ حوضه‌های که در آن نیز کم‌کاری و سهل‌انگاری آشکار بوده و همین امر در بسیاری از موارد، حقوق مسلم کشور را در تعاملات منطقه‌ای به مخاطره انداخته است.

شایان ذکر است که مشکل کشور در حوزه آب، فقدان قانون یا چارچوب حقوقی نیست، بلکه آنچه بیش از هر چیز جای خالی‌اش احساس می‌شود، اجرای شدن این قوانین و ضمانت‌های عملی برای تحقق آنهاست. قوانین متعددی در دوره‌های مختلف تصویب شده، اما در غیاب نظارت مؤثر و مدیریت کارآمد، این مقررات به ورق‌هایی بی‌اثر بدل شده‌اند.

پیامدهای این سوءمدیریت را می‌توان در پدیده‌های تلخ و هشدار دهنده‌ای همچون خشکی دریاچه ارومیه، زاینده‌رود، هامون، کاهش چشم‌انداز حیات‌ی رودهایی چون کارون و نیز افت نگران‌کننده سطح آب دریاچه خزر مشاهده کرد. این وقایع نه تنها تهدیدی برای محیط‌زیست که زنگ خطری برای امنیت ملی و معیشت مردمان نیز به شمار می‌روند.

در برخی مناطق از جمله اصفهان و یزد، بحران آب به منازعات اجتماعی میان مردم انجامیده و این خود ریشه در عدم‌درایت در مدیریت منابع دارد؛ اقداماتی که پس از وقوع تنش‌های اجتماعی در پیش گرفته شد - نظیر ترمیم خطوط انتقال آب یا تخصیص مقطعی حقابه‌ها - در واقع تنها واکنش‌هایی مسکن‌گونه برای مهار بحران بود و نه راهکارهایی پیشگیرانه. اگر این تدابیر پیش از بروز بحران صورت می‌گرفت، شاید از بسیاری از پیامدهای ناگوار جلوگیری می‌شد.

اکنون زمان آن فرا رسیده که با نگاه جامع، علمی و آینده‌نگر، مدیریت آب کشور دستخوش تحول بنیادین شود؛ چراکه آب، نه صرفاً مابقی برای شرب و کشاورزی، بلکه مؤلفه‌ای کلیدی در امنیت، اقتصاد، سلامت و همبستگی اجتماعی است. بی‌تردید، استمرار وضعیت کنونی، هزینه‌هایی گزاف‌تر از اصلاحات ضروری امروز به کشور تحمیل خواهد کرد.

سرای ایرانی
مجموعه بازارهای تخصصی لوازم منزل

قم
اصفهان
تهران سه راه افسریه

فروردین
مجلات همشهری منتشر شد

فریاد داد خواهی مردم فلسطین

هیأت پارلمانی ایران
در صحن اتحادیه بین‌المللی مجالس جهانی

یکصد و پنجاهمین اجلاس اتحادیه بین‌المللی مجالس جهانی (IPU) در شهر تاشکند ازبکستان در حالی برگزار می‌شود که جنایت‌های اسرائیل در غزه به شدت تشدید شده است و نهادهای حقوق بشری در برابر این وقایع سکوت کرده‌اند.

در این شرایط، هیأت پارلمانی جمهوری اسلامی ایران به ریاست حمیدرضا حاجی‌بابایی، نایب رئیس مجلس شورای اسلامی، با هدف برجسته‌سازی مسائل انسانی و حقوق بشری، در این اجلاس حاضر شده است.

این هیأت متشکل از نمایندگان و مقامات پارلمانی کشورمان، به منظور شرکت در نشست‌ها و تعاملات بین‌المللی به ازبکستان سفر کرده و یکی از کلیدی‌ترین محورهای مذاکرات خود را به حمایت از مردم غزه و فریاد زدن جنایت‌های اسرائیل اختصاصی داده است.

در حاشیه این اجلاس طی روز دوشنبه، هیأت ایرانی با مقامات پارلمانی کشورهای مختلف دیدار و در خصوص مسائل منطقه‌ای و جهانی، تقویت روابط دوجانبه، به ویژه کشتار مردم بی‌گناه در غزه، بحث و تبادل نظر کرد.

دیدار با نایب رئیس مجلس ملی ونزولا

یکی از مهم‌ترین دیدارهای هیأت ایرانی در روز گذشته، دیدار حمیدرضا حاجی‌بابایی با «امریکا پرز» نایب رئیس مجلس ملی ونزولا بود. در این دیدار، حاجی‌بابایی با اشاره به روابط دیرینه و دوستانه ایران و ونزولا اظهار داشت: ما کشور ونزولا را دوست و برادر خود می‌دانیم. ونزولا در مواقع حساس از ایران حمایت کرده است. دو کشور مشترکات پرافتخاری دارند، نخست اینکه هر دو کشور توسط آمریکا تحریم شده‌اند و دوم اینکه ایران و ونزولا مواضع مشترکی در خصوص رژیم صهیونیستی و غزه دارند. امروز شاهد هستیم که آمریکا با حمایت از رژیم صهیونیستی برای کشتار مردم غزه، تاخت و تاز کرده و این در حالی است که تحمیل تعرفه‌های اجباری بر همه کشورهای نیز از سیاست‌های این کشور است.

وی همچنین تأکید کرد: ما بارها آمریکا را آزمایش کرده‌ایم و همیشه این کشور در عمل مرود شده است. از این رو، ما اعتمادی به آمریکا نداریم و مذاکرات باید به صورت غیرمستقیم باشد. آمریکا به دنبال برهم زدن امنیت منطقه است، اما اگر دست به سزارت نزند، قطعاً پشیمان خواهد شد.

«امریکا پرز» نایب رئیس مجلس ملی ونزولا نیز در پاسخ گفت: ما ایران را به عنوان یک متحد قوی در برابر دشمنی آمریکا به رسمیت می‌شناسیم. ۲۵ سال پیش هوگو چاوز نشان داد که ایران یک کشور دوست برای ما است و باید تلاش کنیم تا روابط دو کشور همچنان ادامه یابد. وی با اشاره به مبارزات ایران در زمینه آرمان فلسطین و مقابله با ظلم رژیم صهیونیستی گفت: ما همواره فعالیت‌های ایران در این زمینه را به رسمیت می‌شناسیم و در این مسیر همراه ایران هستیم.

دیدار با نایب رئیس مجلس ارمنستان

در ادامه برنامه‌های هیأت ایرانی در روز دوشنبه، حمیدرضا حاجی‌بابایی با نایب رئیس مجلس ارمنستان نیز دیدار کرد. در این دیدار، حاجی‌بابایی روابط ایران و ارمنستان را تاریخی و استراتژیک دانست و بر لزوم تقویت همکاری‌های اقتصادی و استفاده از فرصت‌های موجود تأکید کرد. وی همچنین افزود: ما به گونه تغییر مرزها در منطقه قفقاز مخالفیم و هیچ‌گونه دخالت بیگانه در امور منطقه را نمی‌پذیریم.

حاجی‌بابایی به مذاکرات ایران با کشورهای مختلف اشاره کرد و گفت: جمهوری اسلامی ایران بر مذاکره عادلانه تأکید دارد و مذاکره تحت فشار و زور ممکن نیست. ما مذاکره مستقیم با آمریکا را به دلیل پیمان شکنی‌های آنها از جمله برجام رد کرده‌ایم، اما برای امنیت منطقه، آماده‌ایم که مذاکرات غیرمستقیم را بپذیریم و به شرطی که آمریکا تروریزم اقتصادی علیه ملت ایران را متوقف کند.

نایب رئیس مجلس ارمنستان نیز در این دیدار تأکید کرد: روابط مردم دو کشور بسیار گرم و صمیمی است و حضور ارمنی‌تبارها در ایران نشان‌دهنده روابط مستحکم میان دو کشور است. ایران همسایه کلیدی ارمنستان است و ما از توسعه روابط و مبادلات اقتصادی استقبال می‌کنیم.

فرصت حضور در اجلاس IPU

حضور هیأت پارلمانی جمهوری اسلامی ایران در اجلاس یکصد و پنجاهمین اتحادیه بین‌المللی مجالس جهانی در ازبکستان، فرصتی مهم و مغتنم برای تقویت روابط بین‌المللی ایران با کشورهای و تقویت دیپلماسی پارلمانی به شمار می‌رود. این اجلاس به عنوان یک بستر مناسب برای طرح مسائل کلیدی و حیاتی جهان، به ویژه موضوعات انسانی و حقوق بشری، تلقی می‌شود.

دیدارهای صورت گرفته در این اجلاس، به ویژه در خصوص موضوعات منطقه‌ای و بین‌المللی همچون آرمان فلسطین و مقابله با سیاست‌های آمریکا، نشان‌دهنده عزم ایران برای ایجاد صلح جهانی و رساندن فریاد مظلومان به گوش جهانیان است.

دستورکار ویژه دیوان عالی کشور

کاهش ورود پرونده‌ها از دستورکارهای ویژه دیوان عالی کشور است. محمدجعفر منتظری، رئیس دیوان عالی کشور در این باره گفت: برای کاهش ورود پرونده‌ها، چند اقدام در دستورکار است؛ از جمله اصلاح قانون که طرح مورد نظر به مجلس می‌رود و در صورت تصویب، بخشی از ورودی‌های دیوان عالی کاهش می‌یابد. /میزبان

تبعات سنگین حمله به ایران

یک تحلیلگر نظامی رژیم صهیونیستی هشدار داد در صورت وقوع حمله علیه ایران، این رژیم نخستین طرفی خواهد بود که هزینه آن را متحمل می‌شود. نیر دووری همچنین تأکید کرد که ایران از توانایی لازم برای حمله برخوردار است و در این زمینه هشدار هم داده است. / ایسنا

نسخه درمان بی‌آبی

مناظره نماینده اصفهان و نماینده یزد در تلویزیون همشهری

دچار مصیبت می‌کنند. از همین جا به آقای پزشکیان و مجلس که خود هم در آن هستم پیام می‌دهم که ببااید مشکل را حل کنیم. ما تجربه خط انتقال آب از خلیج فارس را داریم. انتقال آب امروز هزینه‌ای نسبت به خیلی از تکنولوژی‌های دیگر ندارد. ما امروز داریم چوبش را می‌خوریم.

مشکلات مردم یزد چه بوده است؟

صباغیان: این را تأکید می‌کنم که آب قرار نیست بیشتر شود؛ مصرف قرار نیست کمتر شود؛ پس مسئولان باید برنامه‌ریزی کنند که ما فردا از این مسائل بیشتر خواهیم داشت. آب کوهرنگ منابع آب بالایی دارد و استان‌های مختلفی از آن استفاده می‌کنند؛ از جمله اصفهان و یزد. از ابتدای دهه ۹۰ دولت مصوب کرد ۹۷ میلیون مترمکعب آب به یزد بیاورد. تقریباً کل آبی که به استان یزد می‌آید ۷ تا ۷ درصد است و بالای ۷۰ میلیون مترمکعب آب نیامده که میانگین ۵۶ میلیون مترمکعب بوده است. اکنون برای

مشترک داریم. کشورهای عربی از آن استفاده می‌کنند، ما هم باید استفاده کنیم.

از چند سال پیش این بحران قابل پیش‌بینی بود؟
صباغیان: یزد و مناطق دیگری در آینده این مشکلات را بیشتر خواهند داشت. دولت‌ها باید برنامه‌ریزی می‌کردند. قطر، امارات و عربستان کوپری‌تر از ما هستند و امروز مشکلات‌شان حل شده است. برای اینکه مردم درگیر نشوند، مسئولان باید برنامه‌ریزی کنند و با آینده‌نگری مشکل مردم را در حوزه آب حل کنند. اگر برنامه‌ریزی نشود، هنوز که آغار راه است اینگونه است، ما حتماً مشکلات بیشتری را در آینده خواهیم داشت. فرض کنید ما چند کیلو گوشت داریم ولی سر اینکه چقدر گوشت به هر کس برسد داریم با هم دعوا می‌کنیم. در صورتی که کنار این افراد گله‌های دام در حال حرکتند و به جای اینکه این گله‌ها را شکار کنند، سر گوشت دارند با هم دعوا می‌کنند. جای اینکه آب را از خلیج فارس به مناطق کوپری و هر جای دیگری که نیاز دارد بیاورند، مردم را

مردم یزد از چه زمانی آب نداشتند و دلیل آن چه

بود؟
صباغیان: موضوعی که اخیراً اتفاق افتاد و مشکلاتی را برای مردم استان یزد ایجاد کرد، قطع خط انتقال آب بود. در مقدمه باید بگویم که به دلیل کاهش بارندگی و نزولات جوی، همچنین پایین رفتن سطح آب و ذخایر آبی و مصرف بیشتر در حوزه شرب، صنعت و کشاورزی، طبیعتاً هر روز ما با مشکل آب به شکل بحرانی‌تری روبه‌رو می‌شویم. استان‌های اصفهان و یزد و کلاً تمام ایران با تنش آبی روبه‌رو هستند. اما فقط استان یزد بحران تنش آبی دارد. من مقصر اصلی این جریانات را دولت‌ها می‌دانم؛ وزرا و مسئولانی که برای ما برنامه نداشتند. وقتی نزولات جوی کم است و آب ذخایر زیرزمینی ما کاهش می‌یابد و مصرف بالاست، کسانی که تصمیم‌گیر هستند باید ۵۰ سال آینده را می‌دیدند. کشورهای همسایه جنوبی ما از آب دریا استفاده می‌کنند. ما هزاران کیلومتر با دریای جنوب مرز

میزگرد سید زهره عبداللهی / محسن تولایی روزنامه‌نگار

در حالی که تنش‌های آبی در کشورمان به یک چالش جدی بدل شده، گفت‌وگوی بی‌پرده محمدرضا صباغیان، نماینده یزد و حامد یزدیان، نماینده اصفهان در تلویزیون اینترنتی همشهری نشان داد که حل معضل تنش آبی، بیش از هر چیز نیازمند، هماهنگی و همدلی میان دستگاه‌ها و ارگان‌های مختلف است. اختلاف بر سر قطع آب انتقالی به یزد، خسارت‌های میلیارادی و تخریب زیرساخت‌ها بخشی از چالش‌هایی است که این روزها نقل محافل رسانه‌ای شده و ضرورت حکمرانی یکپارچه در حوضه‌های آبریز را برجسته کرده است. گفت‌وگوی صریح این دو نماینده فرصت بازنگری در اولویت‌ها را نیز پیش‌روی سیاست‌گذاران گذاشت که در ادامه تقدیم می‌شود.

عبرت لیبی؛ از توافق تا تهاجم

«مدل لیبی» امروز نه یک الگو که یک هشدار تاریخی برای همه دنیاست

گزارش بهاره محبی روزنامه‌نگار

تام کاتن، سناتور ارشد جمهوری خواه اخیراً گفته است که دونالد ترامپ، رئیس جمهور این کشور، ترجیح می‌دهد توافق با ایران مانند توافقی باشد که لیبی در سال ۲۰۰۳ با آمریکا امضا کرد. اما داستان توافق لیبی چه بود؟ ما چرا از این قرار است که معمر قذافی، رهبر لیبی پس از سال‌ها مناقشه هسته‌ای و نظامی، با کنار گذاشتن برنامه هسته‌ای و توسعه تسلیحاتی خود اعلام کرد که راه دولت او اما در سال ۲۰۱۱ یعنی یک سال پس از توقف کامل برنامه هسته‌ای و کاهش برد موشک‌ها پیش در پی شورش داخلی با حمایت خارجی‌ها و حمله نظامی پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) به رهبری آمریکا سرنگون شد. گریگوری پرو، تحلیلگر اوراسیا گروپ در واکنش به اظهارات تام کاتن گفته مدل لیبی دقیقاً همان چیزی است که ایران از پذیرش آن خودداری کرده و دلایل این موضوع هم کاملاً روشن است. آمریکا اهرم فشار دارد، اما هیچ سناریویی وجود ندارد که در آن ایران پذیرای برچیدن کامل برنامه هسته‌ای‌اش باشد.

در لیبی چه اتفاقی افتاد؟

دهه ۱۹۷۰
قذافی برنامه هسته‌ای لیبی را آغاز می‌کند و توجه به توسعه تکنولوژی هسته‌ای به عنوان یک هدف استراتژیک را سرعت می‌بخشد.

دهه ۱۹۸۰
لیبی تلاش می‌کند تا از کشورهای مختلف مانند چین و ایتالیا برای تأمین تجهیزات هسته‌ای و فناوری‌هایی جهت برنامه هسته‌ای خود استفاده کند.

دهه ۱۹۹۰
فعالیت‌های هسته‌ای لیبی به شدت مورد انتقاد دولت‌های غربی قرار می‌گیرد.

سال ۱۹۹۲
شورای امنیت سازمان ملل، به دلیل برنامه‌های هسته‌ای و موشکی تحریم‌هایی را علیه لیبی وضع می‌کند.

سال ۱۹۹۹
برنامه هسته‌ای شامل منع فروش تجهیزات نظامی و تکنولوژیکی به لیبی می‌شود.

سال ۲۰۰۳
مصر قذافی پس از حمله ائتلاف آمریکایی به عراق اعلام می‌کند: لیبی برنامه هسته‌ای و تسلیحات نظامی و شیمیایی خود را متوقف می‌کند.

سال ۲۰۰۴
آماده همکاری با جامعه جهانی برای بازرسی و نابودسازی تسلیحات خود است. با امضای پروتکل الحاقی، نظارت‌های بیشتر آژانس انرژی اتمی و بازرسان تسلیحات شیمیایی را می‌پذیرد. برد موشک‌هایش را به ۳۰۰ کیلومتر کاهش می‌دهد.

لیبی هراسی دروغ بود

داگ باندو، پژوهشگر ارشد سیاسی مؤسسه و دستیار ویژه رونالد ریگان، رئیس‌جمهور اسبق آمریکا واقعیت این است که لیبی هراسی‌ها آن زمان تقلبی بودند. قذافی فرشته نبود، اما آنطور که ادعا شد هم به غیرنظامیان حمله نکرد. او فقط با شورش‌هایی مقابله می‌کرد که اسلحه به دست گرفته بودند. او حتی وعده داده بود کسانی که اسلحه‌شان را زمین بگذارند عفو می‌کند. ناتو ادعا داشت که برای حفاظت از غیرنظامیان به لیبی حمله کرده اما اگر این ادعا از آنها گرفته می‌شد، عملا بهانه دیگری برای این جنگ پرهزینه وجود نداشت. باراک اوباما در آن زمان یک نسل لیبی را ویران کرده؛ این است هزینه جنگ افروزی بی‌ملاحظه آمریکا.

■ آغاز بازرسی‌های بین‌المللی از سایت‌های هسته‌ای و موشکی لیبی توسط آژانس بین‌المللی انرژی اتمی

حضرت امیر المؤمنین علی؛ دشنام دادن به مومن فسق است، جنگیدن با او کفر و احترام مالش، چون احترام خونش است.

آذان ظهر: ۱۲:۰۶ | شروب آفتاب: ۱۸:۳۲ | آذان مغرب: ۱۸:۵۰ | نیمه شب شربی: ۲۳:۳۲ | آذان صبح فردا: ۰۴:۱۳ | طلوع آفتاب فردا: ۰۵:۴۰

پدیرش آچی: ۸۳۳۳۱۰۰۰ | چاپ: همشهری | تلفن: ۲۸۰۷۵۰۰۰ | توزیع و اشتراک: موسسه گسترش امروز نوین | تلفن توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ | تلفن اشتراک: ۶۱۹۳۳۱۱۴

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولیعصر (عج)، کوچه شهید سید کمال قرنی، شماره ۱۴ | کد پستی: ۴۵۹۵۶-۱۹۶۶۶ | تهران، صندوق پستی ۱۹۳۶۵۵۴۴۶ | تلفن: ۲۲۰۳۰۰۰-۲۲۰۳۰۰۰ | شماره: ۲۲۰۴۰۶۷

همشهری: www.hamshahronline.ir | سایت روزنامه: newspaper.hamshahronline.ir

صفحه آخر

صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری | مدیر مسئول: محسن مهدیان | سردبیر: دانیال معمار | دبیر تحریریه: سیدمجتبی صادقی | معاونان سردبیر: شهرام فرهنگی، علی عمادی، شاهین امین، حامد فوقانی | مدیر فنی: حامد یزدانی | مدیر هنری: مهدی سلامی | دبیر عکس: امیر بابیور

سیاسی و دیپلماتیک: مدیر حسین ارجلو | شورا: مدیر پروانه بهرام‌نژاد | دبیر: مریم باقریور | اقتصاد: مدیر حسین لطفی | دبیر: مریم موسی‌پور | تماشگر: مدیر امیرمحمد یعقوب‌پور | دبیر: لیلیا فرسند

ایرانشهر: دبیر: مهرداد عباسی | تنری: مدیر: سعید محمدی | دبیر: مریم سرخوش | سرخ: مدیر: جواد عزیز | دبیر: محمد جعفری | دانستیها: مدیر: ساسان شادمان | دبیر: زهرا حاجی | سرزمین: مدیر: محمد باریکانی | طرح و گرافیک: دبیر: محمدعلی حلیمی

تهرانتگرام

محلۀ تهرون قشنگه

امامزاده قاسم از آن دست محله‌هایی است که ساکنان قدیمی آن نسل اندر نسل هنوز از این محله مهاجرت نکرده‌اند. وجود باغ‌ها و سبزه‌زارها و خوش آب و هوا بودن ویژگی‌هایی بوده که اغلب باعث می‌شود مردم به این نقطه از شهر مهاجرت کنند و تعداد خانوارها و جمعیت ساکن در آن بیشتر شود. یکی از ساکنان قدیمی محله امامزاده قاسم می‌گوید: بیلاقی تهران محله شیرانات بود و خوش آب و هواترین نقطه شیرانات کوه‌های امامزاده قاسم (ع). تهرانی‌ها ۳ ماه از سال را به این محله بیلاقی می‌کردند، آن هم با ۲۰ تومن. این محله به «تهرون قشنگه» معروف بود، چون از میدان امامزاده قاسم (ع) که به تهران نگاه می‌کردی، شهر بسیار زیبا بود.

افتتاح گنجینه قرآن در موزه ایران باستان در چنین روزهایی در سال ۱۳۲۸، تحولی در نگهداری نسخ ارزشمند قرآن کریم در کشور ایجاد کرد

گنجینه‌های متبرک

گزارشی از قرآن‌های نفیس موزه‌های تهران که برخی از آنها در جهان همتا ندارند

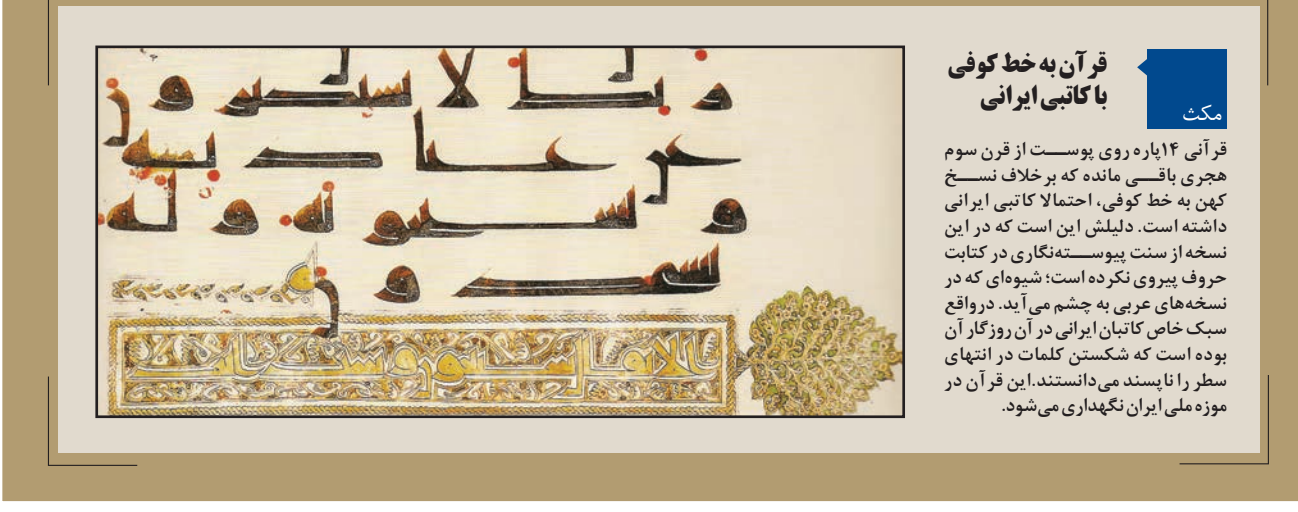
معجزه، امری حیرت‌انگیز است که دیگران از انجام آن اجتناب می‌کنند و معجزه پیامبران، رفتاری شگفت‌انگیز است که انسان‌های نخستین را انگشت‌به‌دهان کرد و اگر حقیقت جو بودند، به پیامبران الهی ایمان می‌آوردند؛ معجزاتی چون گلستان شدن آتش‌ها و ازدها شدن عساکر زنده‌شدن مردگان اما انسان تکامل یافته، دیگر از دین چنین شگفتانه‌هایی، مبهور و سیمشوش طباطبایی بود

قرآنی با خط غبار | قرآنی به خط غبار با کتابت سیدعلی که در سال ۱۲۲۴ شمسی کتابت شده است. این مرصع در هر مربع، یک جزء قرآن را در دل خود جای داده است. از این اثر در گنجینه نسخ خطی کاخ گلستان نگهداری می‌شود.

قرآن زعفرانی | یکی از مهم‌ترین نسخه‌های قرآنی ترجمه‌شده به زبان فارسی، قرآن زعفرانی است که در قرن ششم هجری کتابت شده است. برخی معتقدند این مصحف، کهن‌ترین نسخه کامل و ترجمه‌شده و تاریخ‌دار در ایران است که از آن در موزه رضا عباسی نگهداری می‌شود. این موزه در خیابان دکتر شریعی، نرسیده به بل سید خندان واقع است.

قرآن با خط کوفی | قرآنی ۱۴پاره روی پوست از قرن سوم هجری باقی مانده که برخلاف نسخ کهن به خط کوفی، احتمالاً کاتبی ایرانی داشته است. دلایش این است که در این نسخه از سنت پیوسته‌نگاری در کتابت حروف پیروی نکرده است؛ شیوه‌ای که در نسخه‌های عربی به چشم می‌آید. در واقع سبک خاص کاتبان ایرانی در آن روزگار آن بوده است که شکستن کلمات در انتهای سطر را ناپسند می‌دانستند. این قرآن در موزه ملی ایران نگهداری می‌شود.

تهران‌نامه

حکایت پلی که دیگر نیست

جایی در مرکز تهران و محدوده تقاطع خیابان‌های انقلاب و سیاه‌پل چوبی نامیده می‌شود، اما هر قدر در این محله شلوغ و پررفت‌وآمد چشم بگردانید، ردی از پلی یا نماد چوبی دیگری پیدا نمی‌کنید. برای یافتن دلیل این نامگذاری باید به دوره ناصرالدین‌شاه برگردیم. روزگاری که به دستور شاه در این محل یک پلی چوبی ساخته شد، اما با اینکه پلی در دوره پهلوی اول خراب شد هنوز این نام بر این بخش از تهران باقی مانده است. تهران‌شناسان درباره تاریخچه شکل‌گیری و وجه تسمیه این محله هم روایات کم و بیش مشابهی دارند. از جمله اینکه وقتی ناصرالدین‌شاه در سال بیستم پادشاهی خود به فکر گسترش و توسعه شهر افتاد و تصمیم گرفت محدوده شهر را فراعز کند، نیاز بود دروازه‌های پیشین که در عصر شاه طهماسب صفوی بنا شده بودند از میان برداشته شوند. در آن زمان، بیرون از دروازه‌های تهران، در جایی که شترآباد نامیده می‌شد و اکنون میدان سیاه‌نام گرفته، کاخی برای شاه و همسرانش ساخته شد. از آنجا که در حد فاصل شهر و راهی که به این کاخ می‌رسید خندق عمیق و پرآبی با هدف دفاع از شهر حفر شده بود، برای سهولت در عبور و مرور شاه به این کاخ پلی چوبی روی آن ساخته شد و این محل پلی چوبی نام گرفت. بعد از ساخت دروازه‌های جدید این خندق پر شد، اما هنوز هم این مکان را که در خیابان انقلاب فعلی قرار دارد، به نام پلی چوبی می‌شناسند. البته در پایین‌تر از میدان سیاه و تقاطع خیابان‌های انقلاب و ابن‌سینا هم پلی معروف به پلی چوبی وجود دارد که البته از چوب نیست.

تهران مصور

کشتی با خرس در طهران

در طهران قدیم و تا حدود دهه ۱۳۳۰ یکی از سرگرمی‌ها و تفریحات رایج مردم این بود که به تماشای اجرای برنامه توسط لوطی‌ها و معر که گبران بنشینند و از این اوقات لذت ببرند و به میزان بضاعت و جیب خود صله‌ای به آنان مرحمت کنند. مردم کوچه و بازار از نزدیک و از قاب چشمشان شاهد جنگ دلپراور و ترسانک میان آدم و حیوانی و وحشی مثل خرس بودند و این معر که زمانی به اوج خود می‌رسید که در این مبارزه یکی‌شان روی زمین می‌افتاد و آن وقت بود که صدای جیغ و فریاد تماشاچیان به هوا بلند می‌شد. هر چند خرس بیچاره با غل و زنجیر مهار و قدرتش در اختیار معر که گردان بود، اما تماشای صحنه کشتی آدم و خرس و تلاش برای شکست دادن رقیب خاطرات و لحظه‌هایی برای مردم آن روزگار رقم می‌زد که تا مدت‌ها آن را فراموش نمی‌کردند. معر که گبرها در طهران قدیم باتوق مشخصی نداشتند، هر چند بیشتر در گذرهای شلوغ و پررفت‌وآمد که احتمال جمع شدن مردم بیشتر بود، بساط خود را پهن می‌کردند. تماشای معر که گبری هم رایگان بود، اما معر که گبر تلاش می‌کرد با شگفت‌زده کردن مردم آنها را راضی کند که هنگام اجرای نمایش مبلغی به عنوان هدیه به او بدهند. از دوران قاجار تا آخر دوره پهلوی دوم، کار و بار معر که گبرها سکه بود تا اینکه به تدریج با ورود سرگرمی‌های بیشتر حضور معر که گبرها که حتی تا دهه‌های ۱۳۶۰ هم در برخی محله‌های تهران بساط پهن می‌کردند، کم‌رنگ شد. تهران معر که گبرها معروفی داشت که برخی از آنها میان مردم به شهرت رسیده بودند.

سوزه روز

خون سبز در رگ‌های تهران

مدتی است ۱۸۹ دستگاه اتوبوس برقی هایگر وارد ناوگان اتوبوسرانی شده و خون سبز و تازه‌ای در خیابان‌های تهران به جریان افتاده است. تیروی محرک این اتوبوس‌های برقی را که در چین به نام اتوبوس‌های نیلیگون معروفند، همان شرکتی تولید کرده است که باتری‌های اتومبیل‌هایی مثل تسلا را تولید می‌کند و پاپکار، شماره قابلیت پیمایش ۲۵۰ کیلومتر را دارند. توسعه حمل‌ونقل عمومی برقی، یکی از اصلی‌ترین سیاست‌های مدیریت شهری است که برای کاهش آلودگی هوا و حفظ محیط زیست در نظر گرفته شده است.

دبیروزنامه

قدم به قدم به سوی شهر آرمانی

۳۰ سال پیش در چنین روزی، در صفحه ۳ روزنامه همشهری خبر احداث میدان اصفهانک در منطقه ۱۴ شهرداری تهران، جلب توجه می‌کند. دیدن این خبر به ما یادآور می‌شود اینکه کلاس شهر تهران هنوز که هنوز است با آن شهر آرمانی که مطلوب پایتخت کشور ایرانی اسلامی ماست فاصله دارد، اما بد نیست به خودمان یادآوری کنیم که شرایط کنونی تهران نیز با تلاش مدیریت شهری در ادوار گذشته و حال و کوشش‌های فراوان ساکنان پایتخت‌نشین به بار نشسته است و برای رسیدن به آن شهر آرمانی، باید دست‌به‌دست هم دهیم و هوای شهرمان را داشته باشیم.

هلمشهری نایب

Omid Alishah

نایب فصل

لیگ پراز رنج بیست و چهارم زودتر از موعد برای عالیشاه به پایان رسید. مصدومیت، مصدومیت و باز هم مصدومیت؛ این خلاصه داستان این فصل برای کاپیتان پرسپولیس بود

چهار روز

غایب بزرگ

تیم ملی کشتی ایران بعد از ۱۰ سال حسن یزدانی را در ترکیب ندارد

چرخه انتخابی تیم ملی در کشتی آزاد برای مسابقات جهانی کرواسی ۲۰۲۵ اعلام شد. براساس این چرخه، ۳۳ کشتی‌گیر از همین حالا انتخاب شده‌اند اما مهم‌ترین اتفاق غیبت یک ستاره است؛ حسن یزدانی که اولین بار سال ۲۰۱۵ دوبنده تیم ملی را بر تن کرد، این بار شانس برای ملی پوش شدن ندارد.

کادر فنی کشتی آزاد پیش‌تر با معاف کردن بسیاری از کشتی‌گیران از مسابقات قهرمانی کشور، مسیر را برای تشکیل تیمی جوان برای حضور در مسابقات قهرمانی آسیا هموار کرده بود و حالا براساس اطلاعات جدید، احمد محمدنژاد جوان، رحمان عموزاد و امیرحسین فیروزپور در اوزان ۶۱، ۶۵ و ۹۲ کیلوگرم به‌عنوان نفرات منتخب برای مسابقات جهانی کرواسی معرفی شده‌اند. در اوزان ۸۶ و ۱۲۵ کیلوگرم هم کامران قاسمیپور و امیرحسین زارع یا قهرمانی در جام تختی مستقیم به تیم ملی راه پیدا می‌کنند. آنها حتی در صورت شکست در هر مرحله از این مسابقات، برای ملی پوش شدن فرصت دارند؛ یا همراه نفر اول به تورنمنت‌های بین‌المللی اعزام می‌شوند یا در مسابقات رودرو شرکت می‌کنند. در اوزان ۷۹ و ۹۷ کیلوگرم نیز امتیازات ویژه‌ای برای محمد نخودی و امیرعلی آذرپیرا در نظر گرفته شده است. این دو کشتی‌گیر که هر دو از جراحی زانو رنج بردانده، برای دستیابی به دوبنده تیم ملی تنها به یک پیروزی مقابل نفر اول جام تختی نیاز دارند، در حالی که حریفانشان باید ۲ پیروزی کسب کنند.

کنتف حسن یزدانی فعلا به او اجازه نمی‌دهد در مسابقات جهانی حاضر شود. او بار اول بعد از بازی‌های آسیایی هانگ‌کونگ کنتفش را در ایران جراحی کرده بود که موفقیت آمیز نبود و در فینال المپیک پاریس او را ایلواری نکرد و مدال طلای حسن تبدیل به نقره شد. در نهایت یزدانی بعد از مشورت با پزشکان متعدد، برای جراحی دوم عازم فرانسه شد. یزدانی در تعطیلات نوروز برای معاینه به فرانسه رفته بود و در این معاینه مشخص شد که او شرایط خوبی دارد ولی نظر پزشکان این است که حسن کارش را از سال آینده شروع کند. گفته می‌شود اگر یکبار دیگر کنتف یزدانی آسیب ببیند بازگشت او به کشتی خیلی سخت می‌شود. طبق گفته سرمربی تیم ملی در برنامه زنده تلویزیونی، یزدانی در صورت بازگشت هم در وزن ۹۷ کیلوگرم مبارزه خواهد کرد. به نظر می‌رسد به همین دلیل هم کامران قاسمیپور به وزن ۸۶ کیلوگرم رفته است.

سوز هر روز

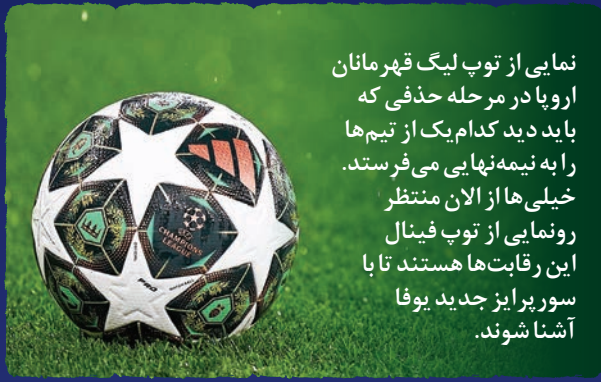
دنده عقب؟

استقلال فصل ناموفقی را پشت سر گذاشت. البته آنها همچنان جام حذفی را پیش رو دارند و شاید قهرمانی در این تورنمنت قدری از تلخی این فصل عجیب و نادر بکاهد، اما در نهایت اصل موضوع چندان تغییری نمی‌کند. چه بسا به همین دلیل هم باشد که مدیران باشگاه مدام وعده ترکاندن بلب در بازار تاپستنتی نقل و انتقالات را می‌دهند و از بسستن یک تیم قدرتمند سخن می‌گویند. اینکه آنها چه خواهند کرد، طبیعتا هنوز مشخص نیست و کسی نمی‌داند، اما بعضی شایعاتی که این روزها به‌طور گسترده در فضای مجازی به گوش می‌رسد، حاکی از آن است که برخی بازیکنان سابق استقلال در آستانه بازگشت به این تیم هستند. به‌طور مشخص و جدی‌تر، از بازیکنانی مثل امید ابراهیمی (الشمال قطر) و مجید حسینی و علی کریمی (کایسری اسپور ترکیه) به‌عنوان گزینه‌های نقل و انتقالاتی استقلال در تابستان سخن گفته می‌شود.

البته که در مورد نفر به نفر این بازیکنان می‌شود به‌طور جداگانه حرف زد. امید ابراهیمی ۳۷ ساله در این فصل بازیکن ثابت الشمال بوده، علی کریمی ۳۱ ساله به تناوب بین ترکیب اصلی و نیمکت ذخیره‌های کایسری رفت‌وآمد داشته و مجید حسینی ۲۸ ساله هم حدود ۷۰ درصد فصل را با مصدومیت پشت سر گذاشته است. با این همه، در یک نگاه کلی به نظر می‌رسد همچنان ایده «بازگشت به عقب» در استقلال مطرح است؛ فرمولی که طی سال‌های اخیر بارها آزموده شده و نتیجه چندان نداشته است. در این سال‌ها به دفعات شاهد بازگشت نفراتی مثل آرمین سهرابیان، میلاد زکی پور، صالح حمدانی، رافائل سیلوا، روزبه چشمی، میلاد فخرالدینی، سجاد شهیازاده، محمدرضا آزادی و... به استقلال بودیم. شاید در مواردی این بازیکنان بد هم عمل نکرده باشند، اما در نهایت روشن است که این ایده کلی شکست خورده و بازیکنان سابق که بعد از «دور دور کردن» به استقلال بازگشته‌اند، نتوانسته‌اند این تیم را به سر منزل مقصود برسانند. از همین رو رویکرد فعلی استقلال هم (البته اگر شایعات درست باشد) جای نگرانی دارد.

پخش زنده	لیگ قهرمانان اروپا
ار سنال	۲۲:۳۰
رنک مادرید	۲۲:۳۰
بایرن مونیخ	۲۲:۳۰
اینتر	۲۲:۳۰
برنامه بازی	لیگ قهرمانان اروپا
چهارشنبه ۲۰ فروردین ۱۴۰۴	
بار سلونا	۲۲:۳۰
دور تموند	۲۲:۳۰
پاری سن ژرمن	۲۲:۳۰
استون ویلا	۲۲:۳۰
پنج‌شنبه ۲۱ فروردین ۱۴۰۴	
لیگ اروپا	
لا تر یو	۲۰:۱۵
تاتهام	۲۲:۳۰
اینتر اخت هر الکفورت	۲۲:۳۰
لیون	۲۲:۳۰
منچستر یونایتد	۲۲:۳۰
کلاسکور نجرز	۲۲:۳۰
اتلتیک بلبانو	۲۲:۳۰
پنج‌شنبه ۲۱ فروردین ۱۴۰۴	
لیگ کنفرانس اروپا	
لژیا	۲۰:۱۵
چلسی	۲۰:۱۵
لیگ برتر ایران - هفته ۲۶	
پنج‌شنبه ۲۱ فروردین ۱۴۰۴	
استقلال	۱۸:۰۰
فولاد	۱۸:۰۰
شنبه ۲۲ فروردین ۱۴۰۴	
شمس اذر	۱۷:۰۰
ذوب آهن	۱۷:۰۰
گل گهر	۱۷:۰۰
آلومینیوم	۱۷:۰۰
ملوان	۱۷:۰۰
خیبر	۱۷:۰۰
استقلال خوزستان	۱۷:۴۵
هوادر	۱۷:۴۵
چادر ملو	۱۷:۴۵
تراکتور	۱۷:۴۵
سیاهان	۱۷:۴۵
مس رفسنجان	۱۷:۴۵
نساجی	۱۸:۰۰
پرسپولیس	۱۸:۰۰

نمایی از توپ لیگ قهرمانان اروپا در مرحله حذفی که باید دید کدام یک از تیم‌ها را به نیمه‌نهایی می‌فرستد. خیلی‌ها از الان منتظر رونمایی از توپ فینال این رقابت‌ها هستند تا با سوره‌پرایز جدید یوفا آشنا شوند.

معلوم نیست چه اتفاقی در مغز مدیران اتحادیه فوتبال اروپا رخ می‌دهد که بازی‌ها را همزمان برگزار می‌کنند. امشب بازی از مرحله یک‌چهارم پایانی لیگ قهرمانان اروپا برگزار می‌شود که از دست دادن تماشاگر هر کدام از این بازی‌ها حسرت است؛ آرسنال - رئال مادرید و بایرن مونیخ - اینتر میلان. هر کدام از این بازی‌ها می‌توانست در فینال برگزار شود. با این حال یوفا هر دو بازی را ساعت ۲۲:۳۰ برگزار می‌کند؛ انگار بیم تنهایی وجود دارد! شرایط بازی فردا هم همین است، هر چند راحت‌تر از مسابقه سخت امشب به نظر می‌رسد؛ بارسلونا - دورتموند و استون ویلا - پاری سن ژرمن.

حسرت تماشا

Bayern Munich VS Inter Milan

اصرار یوفا برای برگزاری همزمان ۲ مسابقه فوق‌العاده

Arsenal VS Real Madrid

وضعیت بیمارستان بایرن مونیخ بربرکت است. جمال موسیلا آخرین بازیکن این تیم است که در بیمارستان باشگاه تخت اختصاصی گرفت. ستاره جوان آلمانی با مصدومیت همسترینگ در دقیقه ۵۴ بازی با آکزبورگ ادامه فصل را از دست داد و به خیل مانوئل نویر، اوماکانو، آلفونسو دیویس، ایتو و الکساندر پاولویچ پیوست. مهدی طارمی در اردوی اینتر همچنان مصدومیت خفیف دارد. بازی امشب در ورزشگاه میزبان فینال این فصل برگزار می‌شود؛ آلیانس آرنا.

- این دهمین دیدار بین بایرن مونیخ و اینتر میلان در همه رقابت‌های اروپایی خواهد بود، با ۵ پیروزی برای تیم آلمانی در ۹ دیدار قبلی (یک تساوی و ۳ شکست).
- آخرین بازی که ۲ تیم در لیگ قهرمانان اروپا مقابل هم قرار گرفتند در مرحله گروهی فصل ۲۰۲۲-۲۳ بود که بایرن ۲ بر صفر در خانه و خارج از خانه به پیروزی رسید.
- اینتر میلان در ۷ بازی خود مقابل بایرن مونیخ در لیگ قهرمانان اروپا ۴ بازی را باخته است (۲ برد و یک تساوی). اما در هر دو دیدار حذفی در این رقابت‌ها، بایرن را حذف کرده است؛ پیروزی ۲ بر صفر در فینال ۱۰-۲۰۰۹ با مورینیو و صعود با قانون گل زده در خانه حریف در ۲ بازی رفت و برگشت مرحله یک‌شانزدهم نهایی فصل ۱۱-۲۰۱۰ (تساوی ۳-۳ در مجموع).
- تنها رئال مادرید (۷ بار) بیشتر از اینتر میلان (۲ بار) بایرن مونیخ را در مراحل حذفی لیگ قهرمانان اروپا کنار گذاشته است. اینتر میلان یکی از ۵ تیمی است که بیش از یک بار این کار را انجام داده؛ در کنار بارسلونا، چلسی و میلان.
- بایرن مونیخ در ۲۲ بازی خانگی اخیر خود در لیگ قهرمانان اروپا شکست نخورده است (۱۷ برد و ۵ تساوی). آخرین تیمی که در این رقابت‌ها و در خانه موفق به شکست دادن آنها شد، پاری سن ژرمن بود؛ آوریل ۲۰۲۱ و با پیروزی ۳ بر ۲ در دور رفت مرحله یک‌چهارم نهایی.
- در میان تیم‌هایی که ۱۰ مسابقه یا بیشتر در یک دوره جام باشگاه‌های اروپا انجام داده‌اند، این فصل درصد بازی‌های بدون گل خورده اینتر میلان (۸۰ درصد) بالاترین نرخ در میان تمامی تیم‌هایی است که در یک دوره این رقابت‌ها حاضر بوده‌اند. اینتر در ۸ بازی از ۱۰ مسابقه این فصل اروپایی دروازه خود را بسته نگه داشته است.

هر دو تیم احتمالاً نایب‌قهرمان لیگ‌های داخلی‌شان خواهند شد. آرسنال در هیچ‌جام دیگری شانس قهرمانی ندارد اما رئال که تا اینجا فصل یک سوپر جام اروپا برده، برای جام حذفی هم در ال‌کلاسیکو فینال شانس قهرمانی دارد. ۲ تیم با انبوهی از بازیکن مصدوم و محروم روبه‌روی هم قرار می‌گیرند و تعجب‌آور اینکه رئال مادرید تاکنون گلی به آرسنال نزده است.

- از شروع فصل ۱۸-۲۰۱۷، رئال مادرید در مراحل حذفی لیگ قهرمانان اروپا ۲۲ بازی مقابل تیم‌های انگلیسی انجام داده است (۱۱ برد، ۵ تساوی و ۶ باخت). این تعداد بازی رئال مقابل انگلیسی‌ها ۱۰ بازی بیشتر از بازی‌های تیم دیگری مقابل تیم‌های یک کشور خاص در این مقطع است. لیورپول و منچستر سیتی هر کدام ۱۲ بار با تیم‌های اسپانیایی روبه‌رو شده‌اند.
- رئال مادرید بیشترین گل‌های خود را در بازی‌های اروپایی در این فصل در مقابل آرسنال (۱۱ گل) از جمله ۷ تیم مختلف انگلیسی، اما آرسنال در بین این تیم‌ها نیست (یک تساوی و یک باخت). تنها تیم انگلیسی دیگری که در لیگ قهرمانان در ۳ بازی اول خود مقابل رئال مادرید شکست نخورده بود، لیورپول است.
- رئال مادرید در هیچ یک از ۸ بازی رفت مرحله حذفی اخیر خود در لیگ قهرمانان اروپا شکست نخورده است (۵ برد و ۳ تساوی).
- این طولانی‌ترین روند بدون شکست آنها در بازی‌های رفت این مرحله از این رقابت‌هاست که با آمار پیروزی‌های آنها در ۸ بازی بین آوریل ۲۰۱۶ و فوریه ۲۰۱۹ برابر می‌کند. پیروزی در دیدار امشب می‌تواند رکورد آنها را بهتر کند.
- آرسنال این فصل در لیگ قهرمانان اروپا بیش از هر تیم دیگری در جریان مسابقات از حریفان خود پیش بوده است (در مجموع ۵۶-۵۶۸ دقیقه). فقط اینتر (۵۶۳ دقیقه) کمتر از آرسنال پیش شده است.
- در این رقابت‌ها از حریفان خود عقب افتاده است.
- رئال در این فصل بین تیم‌های بزرگ اروپایی بیشترین پتانسیل را به دست آورده و از ۵۱ مسابقه ۱۶ پتانسیل کسب کرده که ۵ تا را هدر داده. بایرن مونیخ با ۱۵ پتانسیل در رده دوم است. تنها پتانسیل بایرن که هدر رفته، ضربه گنبری در بازی با هوفنهایم بوده.
- رئال در ۸ بازی آخر خود گل خورده است؛ در مجموع ۱۴ گل و میانگین ۷/۵ گل در هر بازی.

این سومین دیدار بین آرسنال و رئال مادرید در رقابت‌های اروپایی است. پس از بازی‌های مرحله یک‌هشتم نهایی لیگ قهرمانان یوفا در فصل ۰۶-۲۰۰۵، آرسنال در بازی رفت در خانه حریف و با نتیجه یک بر صفر پیروز شد. قبل از اینکه در بازی برگشت در هایدرو پارک تساوی بدون گل برسد و در مجموع با نتیجه یک بر صفر به یک چهارم صعود کند. آرسنال می‌تواند هشتمین تیم مختلف انگلیسی و صدووزدهمین تیم مختلف اروپایی باشد که در این رقابت‌ها از رئال شکست می‌خورد.

قرمزهای کمرنگ

قرمزها شناس آوردند فصل رو به پایان است و بعید است اساتد خطری قهرمانی آنها را در این فصل تهدید کند و گرنه سال ۲۰۲۵ برای لیورپول اصلاً خوب شروع نشده. آنها پس از حذف از رقابت مهم و شکست در فینال جام اتحادیه، دومین شکست خود را در لیگ و نخستین باخت خارج از خانه را پذیرفتند؛ پس از ۲۶ بازی (۱۹ پیروزی و ۷ تساوی) و با باخت ۳ بر ۲ از فولام. تنها شکست آنها در این فصل در هفته چهارم و در خانه مقابل ناتینگهام بود. محمد صلاح در ۲ بازی آخر خود برای لیورپول در تمامی رقابت‌ها، فقط ۲ گل به ثمر رسانده که هر دو پتانسیل در برابر ساوتهمپتون که جدولی بوده، او در بازی یکشنبه شب صفر دربیول موفق داشت و ۴ بار توپ راز دست داد. ۳ گل فولام توسط اشتباه رابرتسون، ویرجیل و کوتانه به این تیم تقدیم شد.

سقوط تضمینی بارمزیدیل

با شکست ۳ بر یک از ناتینگهام، سقوط ساوتهمپتون به لیگ چمپیونشیپ قطعی شد. یورجیل بعد از افتضاحی که در آس‌رم به بار آورد و جای خود را به رابرتسون داد، به ساوتهمپتون آمد تا از سقوط این تیم جلوگیری کند، اما طبق معمول ناموفق بود. قدیس‌ها ۲۲ امتیاز با تیم رده هفدهم فاصله دارند. این سومین تجربه سقوط آرون رمزیدیل در ۲۶ سالگی است. دروازه‌بان سابق ملی پویش آرسنال پیش از این با پورنموث در فصل ۲۰۱۹-۲۰ و با شفیلد یونایتد در فصل ۲۰۲۰-۲۱ به دسته پایین‌تر سقوط کرده بود. فصل دیگر هم خدا بزرگ است! رمزیدیل فصل ۱۸-۲۰۱۷ همراه با جاستر فیلد از لیگ ۲ انگلیسی به لیگ ملی سقوط کرد. فقط ۲ بازیکن در تاریخ لیگ برتر، تعداد سقوط بیشتری را نسبت به او تجربه کرده‌اند.

در حد لیگ یک

تیم بزرگ شهر منچستر طوری بازی می‌کنند که انگار نخستین تجربه‌شان است

اولین صفر - صفر شهر آوردهای منچستر بعد از ۴ سال و نیم (از دسامبر ۲۰۲۰) رخ داد؛ تیمی که شباهتی به گذشته باشکوه خود ندارد. من یونایتد با وجود وضعیت اسفناکی که دارد، موفق شد رفت و برگشت به سیتی نیازد؛ هر دو با مربیگری روبن اموریس، اموریس پیش از آمدن به یونایتد، در همین فصل با اسپورتینگ لیسبون توانسته بود ۴ بر یک من سیتی را بربرد. من سیتی غیر از ضربه ایستگاهی مرموش خطرناک ظاهر نشد و ضدحمله‌ها یونایتد خطری نبود.

- از زمان نخستین بازی اموریس به عنوان سرمربی منچستر یونایتد (۲۴ نوامبر ۲۰۲۴) این تیم در ۲۰ بازی لیگ برتر فقط ۲ گل زده و بعد از لیستر سیتی (۱۲ بازی بدون گل) با ۸ بازی بدون گل، ضعیف‌ترین عملکرد گلزنی را در پریمر لیگ داشته است.
- منچستر یونایتد برای نخستین بار از سال ۲۰۱۱ در ۴ بازی متوالی به منچستر سیتی نیاخت.
- آمار پب گواردیولا مقابل منچستر یونایتد، ۵ برد، ۵ تساوی و ۹ باخت.
- عملکرد سیتی مقابل تاپ سیکس در لیگ این فصل: ۲ برد، ۲ مساوی و ۵ باخت.
- از زمان ورود گواردیولا به انگلستان، این سومین بازی

بدون گل ۲ تیم بود؛ بعد از آوریل ۲۰۱۷ و دسامبر ۲۰۲۰. سیتی برای نخستین بار از ۲۰۲۴ در ۲ بازی متوالی لیگ برتر دروازه خود را بسته نگه داشت. اگرچه برای نخستین بار از دسامبر ۲۰۲۰ در ۲ بازی خارج از خانه متوالی موفق به گلزنی نشد.

- از نخستین بازی اموریس به عنوان سرمربی منچستر، تنها لیستر سیتی (۱۲) نسبت به شیاطین سرخ (۸) در بازی‌های بیشتری از لیگ برتر موفق به گلزنی شده است.
- در این بازی هواداران من یو به فیل فودن و مادرش توهین کردند. این انگلیسی که فصل پیش ناپاورانه ادامه داد، او ۷ بازی بیپایه را بدون گل یا پاس گل به پایان برد، در حالی که تازه داشت به روند خوش برمی‌گشت و در ۲ بازی ۴ گل زده بود. فودن در ۵۸ دقیقه این مسابقه فقط ۱۱ پاس از ۱۸ پاس خود را تکمیل کرد.
- کاسمیرو در این مسابقه ۱۱ بار تسکل زد که از سال ۲۰۰۶، بیشترین تسکل یک بازیکن یونایتد در یک بازی لیگ برتری است. همراه با تسکل‌های اوون هارگریوز مقابل لیورپول در دسامبر ۲۰۰۷ و تسکل‌های پاتریس اورا در بازی با پورنموث در اگوست ۲۰۰۸.
- این پنجاه و چهارمین مساوی ۲ تیم در همه رقابت‌ها

به بهانه وقوع آتش‌سوزی در بازار مولوی تهران

مصائب امداد رسانی در بافت فرسوده

به گفته سخنگوی سازمان آتش‌نشانی، یکی از مشکلات خدمت‌رسانی در این مناطق، تغییر کاربری‌هاست

صفحه ۱۵

ایجاد خط ویژه برای تردد خودروهای پرسر نشین عمومی (HOV) در بزرگراه شهید همت به کجا رسید؟

عبور تک‌سرنشین ممنوع!

خط به تردد خودروهای عمومی از جمله تاکسی، ون اختصاص می‌یابد

نوبت از ساعت ۶:۳۰ تا ۸:۳۰ و ۱۶:۳۰ تا ۱۸:۳۰ برای اجرای این طرح مدنظر است

صفحه ۱۴

شهروندان در نوروز بیش از ۲۴ هزار تماس با سامانه ۱۳۷ پلاس گرفتند که نسبت به سال‌های قبل کمتر بود

گلایه‌ها از تهران کم‌شد

۱۱ درصد ظرفیت پاسخگویی به تماس‌ها در سال ۱۴۰۴ افزایش یافت

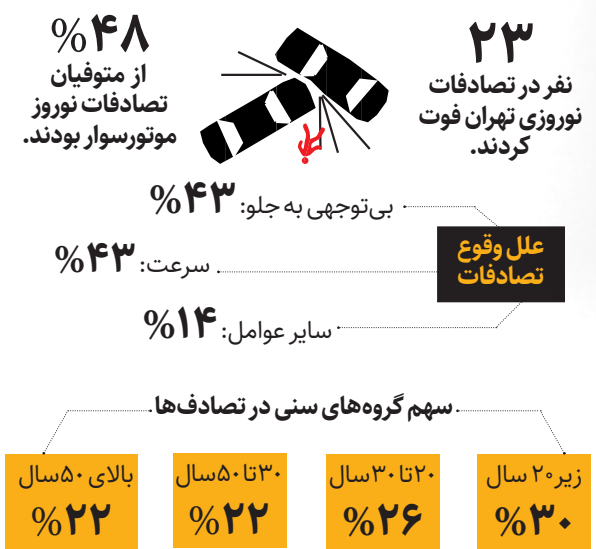
صفحه ۱۶

داده‌نما

سیدمحمد فخار: روزنامه‌نگار

وضعیت مرگ‌ومیر تهرانی‌ها در تصادف‌های نوروز

فروردین ماه هر سال و در عید نوروز، سفرهای بیرون شهری به اوج می‌رسد و شهروندان تلاش می‌کنند از تعطیلات برای آب و هوا عوض کردن بهره ببرند، اما هستند برخی از شهروندان که در شهرهای خود می‌مانند. امسال نیز تعداد بسیاری از تهرانی‌ها در تصادفات عید در پایتخت ماندند و برخی هم تهران را به عنوان مقصد سفرهای نوروزی برگزیدند. در این میان، خلوتی معابر و بی‌توجهی به اصول رانندگی موجب شد تصادفات متعدد گاه با جرح و فوت همراه شود. سرهنگ رابعه جوانبخت، رئیس اداره تصادفات پلیس راهور تهران بزرگ اطلاعات بیشتری درباره آمار و ارقام مربوط به این تصادفات در ۲ هفته ابتدایی سال ارائه داده است که در ادامه می‌خوانید.

لزوم توجه بیش از پیش به ایمنی در رانندگی

سرهنگ رابعه جوانبخت، رئیس اداره تصادفات پلیس راهور تهران بزرگ: بررسی تحلیل آمار و ارقام تصادفات نوروزی در پایتخت نشان می‌دهد باید آموزش و آگاهی بخشی به رانندگان در اهمیت نخست باشد. ارقام به‌دست آمده نشان می‌دهد که ۹۱ درصد از تصادفات فوتی در ساعات تاریکی هوا رخ داده‌اند که این آمار توجه بیشتر به ایمنی در رانندگی شبانه را یادآور می‌شود و همچنین ۴۳ درصد از علل اصلی تصادفات پایتخت به دلیل بی‌توجهی به جلو و ۲۳ درصد ناشی از عدم کنترل وسیله نقلیه بوده است که این آمار بار دیگر بر اهمیت رعایت سرعت مطمئنه و تمرکز کامل حین رانندگی تأکید دارد. بر این مبنا پلیس راهور تهران بزرگ مصمم است امسال همراه با برنامه‌ریزی دقیق، سال ایمن‌تری را برای همه شهروندان شهر رقم بزند.

جشن‌های مردمی تهران ادامه دارد

مدیرکل فرهنگی شهرداری تهران با حضور در تلویزیون اینترنتی همشهری به شهروندان خبرهای خوبی داده است

عکس: همشهری | حامد خورشیدی

گزارش پرسا نوری روزنامه‌نگار

کلان پروژه فرهنگی شهرداری تهران به مناسبت بهار قرآن و بهار طبیعت با عنوان «مهمونی شهر» به مدت ۲۰ روز در باغ راه حضرت فاطمه (س) برگزار و با استقبال میلیونی شهروندان و مخاطبان روبه‌رو شد. به این بهانه مصطفی زیبایی‌نژاد، مدیرکل فرهنگی شهرداری تهران مهمان تلویزیون همشهری بود و توضیحاتی درباره این رویداد تفریحی - فرهنگی ارائه کرد. زیبایی‌نژاد در ادامه خبرهای خوشی از برپایی جشن‌ها و آیین‌های ملی و مذهبی در روزها و ماه‌های آینده داد. به گفته او، باغ راه حضرت فاطمه (س) به عنوان میدانگاه آیینی پایتخت با اجرای ویژه برنامه‌های متنوع فرهنگی و تفریحی در مناسبت‌های مختلف سال، میزبان شهروندان تهرانی خواهد بود.

بهره‌برداری از میدانگاه بزرگ آیینی شهر

با همکاری شهرداری مناطق ۱۷، باغ راه حضرت زهرا (س) قرار است به یکی از مکان‌های فرهنگی شهر تهران تبدیل شود. ضلع جنوبی امامزاده حسن (ع) که رویداد «مهمونی شهر» در آن برگزار شد، فضای خوبی دارد و در آن طراحی‌هایی انجام شده که یک فضای آیینی شکل بگیرد. قرار است ما از این فضا به عنوان میدانگاه بزرگ آیینی بهره ببریم و در مناسبت‌های مختلف برنامه‌های فرهنگی و گردشگری و آیینی متنوعی را طراحی و اجرا کنیم.

مشارکت گروه‌های مردمی

قبل از برگزاری «رویداد مهمونی شهر» فکر می‌کردیم با توجه به تعطیلات نوروزی مردمی‌سازی این رویداد کار دشواری است و شاید نتوانیم ۲۰ شب به خوبی میزبانی کنیم؛ اما گروه‌های جهادی، پایگاه‌ها و هیأت‌های مردمی وقتی از این رویداد مطلع شدند، همه پای کار آمده و برای کمک داوطلب شدند. تک‌تک گروه‌های جهادی مردمی عین ۲۰ شب پای کار بودند و خالصانه و جهادی میزبان مردم بودند. در واقع می‌توان گفت این رویداد بنا به سیاست‌های شهرداری تهران منب بر بهره‌گیری از ظرفیت‌های مردمی، یک برنامه مردمی و جلوه‌ای از تلاش همگانی شهروندان بود.

تلویزیون همشهری، پل میان مردم و مدیران باشد

مدیرکل فرهنگی شهرداری تهران از استودیوها و بخش‌های مختلف واحد تلویزیون همشهری که به تازگی در طبقه هشتم ساختمان مؤسسه همشهری راه‌اندازی شده بازدید کرد. زیبایی‌نژاد در این بازدید ضمن تقدیر از تلاش‌های مدیران مؤسسه برای راه‌اندازی واحد تلویزیون تأکید کرد با بهره‌مندی از این ظرفیت روزنامه همشهری بیش از گذشته می‌تواند در ارتباط مؤثر شهروندان و مدیران شهری مؤثر باشد و در رفع مشکلات پایتخت بکوشد.

ویژه برنامه دهه کرامت و سالگرد شهادت شهید رئیسی در اردیبهشت‌ماه برگزار می‌شود.

رونمایی از نخستین جشنواره هوش مصنوعی

با توجه به ظرفیتی که در تکنولوژی هوش مصنوعی است و در حال حاضر همه کشورهای جهان از آن بهره‌مند می‌شوند، ما هم از این فناوری استفاده کردیم و در روزهای آینده جشنواره نخستین رویداد تولید محتوای هوش مصنوعی را در تهران برگزار می‌کنیم. این رویداد با همکاری صدا و سیما و شهرداری تهران و ارگان‌های ذیربط شکل گرفته و اجرا می‌شود. به لحاظ فنی و هماهنگی‌ها همه کارهای این جشنواره انجام شده و قرار بود قبل از نوروز رونمایی شود، اما به دلیل فشرده‌گی کارها، در روزهای پیش رو برگزار می‌شود.

شب گروه‌های مردمی و جهادی مناطق ۱۷ و ۱۸ در «مهمونی شهر» میزبان شهروندان بودند.

پذیرایی از شهروندان در رویدادهای مختلف

«مهمونی شهر» تمام شد اما قرار است متناسب با مناسبت‌های پیش‌رو از ظرفیت‌های این باغ راه و سایر نقاط شهر برای برپایی آیین‌ها و برنامه‌هایمان استفاده کنیم. در اردیبهشت‌ماه به مناسبت روز دختر، دهه کرامت و ولادت امام رضا (ع) برنامه داریم. پس از آن در ۲۰ اردیبهشت‌ماه به مناسبت سالگرد شهادت شهید رئیسی و شهادت خدمت‌ویژه برنامه‌ای برگزار می‌کنیم. تا پایان سال هم به تناسب روزها و مناسبت‌های مختلف ملی و مذهبی و آیینی جشن‌ها و ویژه برنامه‌های متنوعی را تدارک می‌بینیم.

۵۰ زندانی زن جرائم غیرعمد در رویداد «مهمونی شهر» با کمک خیران آزاد شدند.

آزادی ۵۰ زندانی زن جرائم غیرعمد

تلاش کردیم از ظرفیت‌های رویدادهایی که برگزار می‌شود، برای فعالیت‌های اجتماعی و کمک به خانواده‌های نیازمند بهره‌مند شویم. مثلاً در بخش «خیمه یاری» رویداد مهمونی شهر با همکاری سازمان خدمات و مشارکت‌های اجتماعی، هر شب خیرین یکی از مناطق ۳۲گانه دعوت می‌شدند و برای آزادسازی زنان زندانی جرائم مالی و غیرعمد کمک جمع‌آوری می‌شد. طبق آخرین آمار که در طول این ۲۰ شب، خوشبختانه با حمایت خیران ۲۰ زندانی زن جرائم غیرعمد آزاد شدند و به آغوش خانواده‌هایشان برگشتند.

قاب‌های ماندگار اهالی تهران در X از بهار ۱۴۰۴

با بارش‌های بهاری که در روزهای اخیر در تهران رخ داده، هوای این شهر لطیف و بهاری شده و زیبایی‌های طبیعت را در این هوای پاک به نمایش گذاشته است. واکنش تعدادی از شهروندان با عکس‌هایی که منتشر کرده‌اند در پی می‌آید.

هواپس از بارش‌های اخیر در تهران به نحو محسوسی لطیف و تمیز شده است.

Mahie Khasteh mahiekhasteh@
تصویری رویایی از بیل طبیعت و آسمان زیبای تهران در روز بهاری پایتخت

یک‌فرزام yek_farzam@
تهران و بلوار استقلال آنقدر تمیز آخه؟

تقدیر فرماندار تهران از اتوبوسرانی برای تسهیل تردد شهروندان
حسین خوش اقبال، معاون استاندار و فرماندار تهران: قدردان تلاش‌های مجموعه شرکت واحد در ارائه خدمات حمل‌ونقل عمومی در مراسم روز جهانی قدس و نماز عید فطر هستیم. برنامه‌ریزی دقیق و هماهنگ در تامین ناوگان اتوبوسرانی، در این ایام نقش مؤثری در تسهیل تردد شهروندان داشت.

سفر معاون وزیر کشور به چین
سیدمحمد آقامیری، رئیس کمیته عمران شورای اسلامی شهر تهران: معاون وزیر کشور اردیبهشت‌ماه به چین سفر خواهد کرد تا با مسئولان واحد تولیدکننده و آگن‌ها مذاکرات لازم را انجام دهد. قرار بر این است که در این مذاکرات، زمان تحویل واگن‌ها مشخص شود.

عبور تک‌سرنشین ممنوع!

ایجاد خط ویژه برای تردد خودروهای پرسرنشین عمومی (HOV) در بزرگراه شهید همت به کجا رسید؟

گزارش مهدی اسماعیل‌پور روزنامه‌نگار
قرار بود زیرساخت‌های طرح خط ویژه خودروهای پرسرنشین عمومی (HOV) با استفاده از خلوتی معابر شهر تهران در تعطیلات

چرا طرح HOV از ابتدای سال اجرا نشد؟
پیگیری‌ها از سازمان حمل‌ونقل و ترافیک شهر تهران نشان می‌دهد که اجرای طرح خط ویژه خودروهای پرسرنشین عمومی در بزرگراه شهید همت به قوت خود باقی است. آرش رسام‌آزادی، معاون بهره‌برداری از سیستم‌های حمل‌ونقل و محدوده‌های ترافیکی این سازمان، درباره راه‌اندازی خط ویژه خودروهای پرسرنشین عمومی (HOV) و سامانه‌های هوشمند ترافیکی در بزرگراه شهید همت می‌گوید: «قرار بود اجرای آزمایشی این طرح در نیمه اول فروردین ۱۴۰۴ آغاز شود، اما با توجه به تقارن عید امسال با شب‌های مبارک قدر و ماه رمضان و حجم زیاد تردد خودروهای عبوری از این بزرگراه به‌ویژه در ساعات‌های پایانی شب، ایجاد محدودیت‌های ترافیکی، مسدود کردن بزرگراه و اختصاص آن به فعالیت‌های اجرایی میسر نشد و در انتظار یک بازه زمانی هستیم تا بتوانیم بدون ایجاد مزاحمت و اختلال در رفت‌وآمد شهروندان، طرح را از مابقی اجرا کنیم.»

محل اجرای طرح تغییر می‌کند؟
به تازگی ویدئوی مصاحبه‌ای از سردار ابوالفضل موسوی‌پور، رئیس پلیس راهور تهران بزرگ منتشر شده است که سردار در این فیلم کوتاه ضمن موافقت پلیس راهور پایتخت با اجرای طرح HOV با وجود برخی مخالفت‌ها و انتقادات، تأکید کرده است که پیشنهاد آنها اجرای آزمایشی طرح در بزرگراه امام علی (ع) است. اکنون این شائبه به‌وجود آمده است که شاید محل اجرای طرح HOV از بزرگراه همیشه پر ترافیک شهید همت به بزرگراه دیگری از جمله امام علی (ع) تغییر کند. پیگیری‌ها از مرکز اطلاع‌رسانی پلیس راهور تهران بزرگ نشان می‌دهد که صحبت‌های سردار موسوی‌پور صرفاً یک پیشنهاد بوده و مخالفتی با اجرای طرح در بزرگراه شهید همت وجود ندارد و تمام مراحل اجرای HOV با موافقت پلیس راهور در حال انجام است. همچنین سازمان حمل‌ونقل و ترافیک شهر تهران هم تأکید می‌کند که این طرح در همان بزرگراه شهید همت اجرا می‌شود و تغییری در محل اجرای آن ایجاد نمی‌شود.

از چه زمانی آغاز می‌شود؟
برای اجرای طرح ابتدا باید زیرساخت‌های مربوط به آن به‌طور کامل ایجاد و تجهیزات هوشمند نظارتی برای اجرای موفق این طرح نصب شود. درباره زمان اجرای طرح هم معاون بهره‌برداری از سیستم‌های حمل‌ونقل و محدوده‌های ترافیکی سازمان حمل‌ونقل و ترافیک شهر تهران می‌گوید: «انجام فعالیت‌های اجرایی و امور مربوط به نصب و راه‌اندازی سامانه‌ها و تکمیل زیرساخت‌ها از جمله فیبرهای نوری و کابل‌های برق نیازمند خلوتی کامل یا دست‌کم تردد بسیار کم شهروندان در نیمه‌های شب است. به همین دلیل، تصمیم گرفتیم شتاب‌زده عمل نکنیم تا در آینده نزدیک و در فرصت مناسب، با انجام هماهنگی‌ها و تامین زیرساخت‌های کافی، این طرح در بزرگراه شهید همت اجرایی شود.»

آگهی فراخوان عمومی ۱-۱۴۰۴
شماره فراخوان در سامانه ستاد ۰۳۰۰۰۰۰۰۰۳۰۳۰۴۱۰۲۱

شرکت کنترل ترافیک تهران (وابسته به شهرداری تهران) جهت شناسایی اشخاص حقوقی دارای شرایط مندرج در شرایط عمومی فراخوان با موضوع ذیل جهت شرکت در این فراخوان دعوت بعمل می‌آورد. متقاضیان می‌بایست مدارک مورد نیاز (مطابق چک لیست فراخوان) را از طریق سامانه ستاد برای شرکت کنترل ترافیک تهران ارسال نمایند.

موضوع: شناسایی شرکت‌های توانمند جهت تهیه و نصب شناسگر حضور خودرو به صورت پایلوت و به روش پردازش تصویر

الف) دریافت اسناد:
اسناد مربوط به فراخوان از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد ایران) به آدرس www.setadiran.ir در دسترس بوده و متقاضیان محترم می‌توانند جهت دریافت اسناد و شرکت در فراخوان به سامانه مذکور مراجعه نمایند.
ب) مهلت دریافت و تحویل اسناد:
شرکت‌کنندگان می‌توانند اسناد مربوط به مناقصه را از ساعت ۱۲:۰۰ روز سه شنبه مورخ ۱۹/۰۱/۱۴۰۴ لغایت ساعت ۱۶:۰۰ روز دوشنبه مورخ ۰۲/۰۲/۱۴۰۴ از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد ایران) دریافت نموده و در صورت تهیه مستندات و مدارک مورد نیاز مطابق شرایط عمومی مناقصات، پیشنهادهای خود را پس از پایان مهلت مذکور حداکثر تا ساعت ۱۶:۰۰ روز دوشنبه مورخ ۱۵/۰۲/۱۴۰۴ در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد ایران) بارگذاری نماید.

مدیریت ارتباطات و امور بین‌الملل
trafficcontrol.tehran.ir

آگهی مناقصه عمومی
شهرداری منطقه ۳ تهران در نظر دارد اجرای عملیات مشروحه ذیل را از طریق مناقصه عمومی به بخش خصوصی واگذار نماید، لذا از کلیه اشخاص حقوقی واجد شرایط جهت شرکت در مناقصه دعوت بعمل می‌آید.

ردیف	شرح عملیات	اعتبار/برآورد (ریال)	مدت (ماه)	مبلغ سربده (ریال)	شرایط اختصاصی شرکت کننده
۱	عملیات نگهداری فضای سبز بوستان شریعتی منطقه ۳	۴۹,۲۴۲,۸۹۱,۰۷۰	۱۲	۲,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	دارا بودن رتبه معتبر کشاورزی از سازمان برنامه و بودجه کشور و ظرفیت آزاد و همچنین تأییدیه سامانه تامین کنندگان و ارائه دهندگان خدمت از سازمان بوستانها و فضای سبز شهرداری تهران
۲	عملیات نگهداری درختان خیابان ولیعصر منطقه ۳	۳۱,۰۹۴,۵۸۱,۹۶۴	۱۲	۱,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰	
۳	عملیات تهیه و اجرا المان و میلان پارکی فضای سبز در بوستان های سطح منطقه ۳	۱۷۴,۱۱۰,۴۶۶,۸۱۰	۱۲	۸,۷۵۰,۰۰۰,۰۰۰	ارائه تأییدیه کارت الکترونیکی معتبر از سامانه تامین کنندگان شهرداری تهران در رسته مرتبط از حوزه خدمات شهری و محیط زیست

۱) سپرده شرکت در مناقصه بصورت ضمانت نامه بانکی یا واریز نقدی بحساب شماره ۱۰۰۴۵۶۷۲۵ نزد بانک شهر شعبه حسینییه ارشد کد ۲۲۶ می‌باشد.
۲) شرکت کننده از تاریخ انتشار آگهی ده روز فرصت دارد اسناد را تهیه، تکمیل و پیشنهاد خود را در پاکت لاک و مهر شده تحویل دبیرخانه منطقه نماید.
۳) شرکت در فراخوان و ارائه پیشنهاد به منزله قبول شروط و تکالیف مقرر در ماده ۱۰ آئین نامه معاملات شهرداری تهران می‌باشد. (۴) محل دریافت اسناد شامل کلیه شرایط شرکت در مناقصه: اداره قراردادهای شهرداری منطقه ۳ واقع در خیابان دکتر شریعتی-پانین تر از حسینییه ارشد- ساختمان شماره ۱، طبقه سوم می‌باشد.
۵) قیمت پیشنهادی باید از حیث مبلغ مشخص و معین و بدون ابهام بوده و در پاکت «ب» لاک و مهر شده در موعد مقرر تسلیم دبیرخانه منطقه شود.
۶) در صورت اختلاف میان مطالب آگهی و مستندات مناقصات، ملاک عمل مستندات مناقصه می‌باشد.

روابط عمومی شهرداری منطقه سه تهران

باهلمشهری در مترو دیده شوید

پذیرش آگهی ۱۸۱۹

تبلیغات محیطی ایستگاه‌های مترو
تبلیغات بدنه قطار
تبلیغات درون واگن‌ها

همیشه با شما

صفحه ۱، بهروز قلی پور

کویر کاشان به جنگل می‌رسد

نخستین جنگل دست کاشت ایران با هدف زراعت چوب با کمک دانش آموزان نهال کاری شده است

گزارش: راحله عبدالحسینی روزنامه نگار

دانش آموزان کاشانی به عشق کاشت یک نهال ترد و نازک، گروه گروه راهی مزرعه بکر و بی آب و علف می‌شوند؛ مزرعه‌ای که قرار است تا ۵ سال دیگر جان بگیرد، نهال‌هایش قد بکشند و صدای برداشت و رونق زراعت چوب در دست در دل یک منطقه کویری شنیده شود. راه اندازی نخستین جنگل دست کاشت و زراعت چوب در کشور طرحی است که تقریباً از ۲ سال پیش از سوی مرتضی زمانی، کارشناس ارشد رشته کشاورزی آغاز شد. آبیاری این جنگل که تعداد نهال‌هایش به اندازه جمعیت شهر کاشان است، از پساب تصفیه‌خانه کاشان تامین می‌شود.

همیاران کوچک طبیعت

بچه‌ها نهال‌های صنوبر، اکالیپتوس و گز شاهی را انتخاب و به کمک کارشناسان در دل خاک برایشان جا باز می‌کنند. هر قطعه از این زمین ۲۵۰ هکتاری برای یکی از مدارس ابتدایی تا دبیرستان شهر کاشان است. مرتضی زمانی، مجری طرح که سال‌ها در حوزه کشاورزی فعالیت دارد به همشهری می‌گوید: «دانشجویان دانشگاه کاشان هم برای کاشت نهال آمدند و تمام ۲۵۰ هزار اصله نهال این جنگل به‌دست دانش آموزان و دانشجویان کاشته شده است.» تاکنون دانش آموزان ۳۵ مدرسه در کاشان و ۱۲ مدرسه از شهر آران و بیدگل در قالب اردوی تفریحی برای کاشت نهال به مزرعه آمده و با موضوع استفاده از بازچرخانی آب هم آشنا شده‌اند. زمانی ادامه می‌دهد: «دوستی با طبیعت از همین راه برای بچه‌ها شکل می‌گیرد. برخی از آنان در تعطیلات آخر هفته برای احوالرسی از نهال‌هایی که کاشته‌اند به مزرعه می‌آیند.»

هر درخت قادر است سالانه اکسیژن آزاد کند و میزبان درختان بزرگ دیگر در هر هکتار بین ۲۵۰ تا ۳۰۰ کیلوگرم است که می‌تواند نیاز ۱۰ انسان را تامین کند.

یک درخت در مدت یک سال با انجام عمل تکثیر و تقویت به اندازه ۲۵۰ تا ۴۰۰ لیتر آب را می‌کشد؛ هوای یک منطقه درختکاری شده می‌تواند تا ۱۱ درجه سانتی‌گراد خنک‌تر از مناطق بی‌درخت باشد.

هر هکتار جنگل قادر است سالانه ۶۸ تن گردوغبار را در خود رسوب بدهد و به کاهش آلودگی هوا کمک و نیز در جذب امواج صوتی و کاهش آلودگی ناشی از پرتوهای رادیو اکتیو نقش قابل توجهی ایفا کند.

براساس مطالعات مؤسسه منابع جهانی WRI، خدمات جنگل‌ها از تصفیه هوا و تنظیم چرخه آب تا حفظ خاک و تامین منابع چوبی و غیرچوبی، سالانه معادل ۶۲ تریلیون دلار ارزشگذاری شده است.

عکس: همشهری

نقل قول

احیای ۱۰۰ واحد تولیدی را کند

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت خوزستان گفت: احیای ۱۰۰ واحد تولیدی و صنعتی را کند استان طی سال جاری برنامه‌ریزی شده است. حمیدرضا فلاح به این اعلام کرد: خوزستان ظرفیت‌های زیادی در حوزه زیرساختی دارد و از سرما به‌گذاران برای سسرما به‌گذاری در این استان دعوت می‌شود و مسیر برای فعالیت آنها فراهم و هموار است. او با بیان اینکه بر اساس قانون هفتم توسعه مقرر شده که رشد ۸ درصدی در حوزه صنعت، ۱۲ درصدی در بخش معدن و ۲۳ درصدی در حوزه بازرگانی ایجاد شود و خوزستان در هر ۳ حوزه ظرفیت‌های بزرگی دارد، ادامه داد: یکی از برنامه‌های مهم استان خوزستان در مسیر تولید، تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام بالای ۷۰ درصد است.

جهنم دره اینجاست

«جهنم دره» یکی از جاذبه‌های دیدنی آذربایجان غربی است که محلی‌ها به آن «جهنم دره سی» (جهنم درسی) هم می‌گویند. این جهنم اما برخلاف نامش خیلی هم دیدنی است. به گزارش همشهری، «جهنم دره» دره‌ای در دامنه‌های کوه سبلان است که در نزدیکی روستای موئیل قرار گرفته. صخره‌های بلند و قلعه‌های این دره به ۱۳ کیلومتر می‌رسد که شیب ۷۰ درصدی دارند و برای عبور از آنها باید کوهنورد حرفه‌ای باشید یا حداقل در کنار حرفه‌ای‌ها تردد کنید. این منطقه حتی در تابستان یکی از سردترین نقاط ایران است؛ سرمای که به دلیل اختلاف زیاد با سطح دریا رقم خورده است. یکی از جاذبه‌های این دره در زمستان، تشکیل قندیل‌های یخ در طرف رودخانه خیاچای با طول ۵۰ کیلومتر از سرچشمه‌های مهم رودخانه قره سو به حساب می‌آید. جاذبه دیگر هم اینکه وقتی دره را پایین می‌روید به یک آبشار زیبا به نام گورگور می‌رسید. چشمه آب گرم ملک سویی هم در همجواری این دره پهنی قرار گرفته است. جهنم دره زیستگاه دائمی حیواناتی از قبیل قوچ و میش ارمنی، آهو، خرس قهوه‌ای و خاکستری، گراز، بز سفید طوق دار، کفتار و پرندگانی چون عقاب و شاهین و سایر گونه‌های دیگر پرندگان و وحوش است که اینجا را به‌عنوان آمان و محل زندگی خود برگزیده‌اند. درباره نامگذاری این دره هم برخی از اهالی محلی می‌گویند در زمان‌های قدیم در این دره چندین مخفیگاه برای مخالفان حکومت‌های منطقه‌ای وجود داشته است و به همین علت خیلی از اهالی از رفتن به این دره هراس داشته‌اند. برخی دیگر از اهالی هم می‌گویند که خطر سقوط در این دره بسیار بالاست و از رفتن به آن ترس و دلهره دارند. حتی می‌گویند برخی از افسراد در این دره کشته شده‌اند. نام این دره به دلیل عمق زیاد و شیب خطرناک آن است. اهالی محلی این دره را به نام‌های مختلفی همچون شیطان دره، جهنم دره سی یا جهنم درسی و سوره سی می‌خوانند.

«جهنم دره» یکی از جاذبه‌های دیدنی آذربایجان غربی را با اسکن این کیو آر کد ببینید.

هواشناسی

ادامه بارش‌ها در ۱۵ استان

بنا بر گزارش سازمان هواشناسی کشور، امروز سه‌شنبه (۹ فروردین) رگبار باران، رعد و برق، وزش باد شدید موقتی در مناطقی از خراسان شمالی، خراسان رضوی، کردستان، آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی مورد انتظار است. کارشناس سازمان هواشناسی کشور با اعلام این خبر به همشهری گفت: «وزش باد شدید امروز در شمال شرق، شرق و دامنه‌های جنوبی البرز پیش‌بینی می‌شود.»

خراسان رضوی

تحقق ۹۸ درصدی تعهد اشتغال

مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی خراسان رضوی گفت: «این استان در سال ۱۴۰۳ براساس تعهد اشتغال باید ۷۹ هزار شغل جدید ایجاد می‌کرد که توانسته مطابق آمار سامانه رشد، ۹۸ درصد آن را محقق کند. به گزارش ایرنا، عقیل مختاری اظهار کرد: سهمیه ایجاد اشتغال خراسان رضوی در سال جاری هنوز به‌طور قطعی مشخص نشده است. به گفته او، پیشنهاد شده که سهمیه تعهد اشتغال خراسان رضوی به ۹ هزار نفر کاهش به ۷۰ هزار نفر در سال جاری برسد که ۶۷ درصد آن را در بخش خصوصی می‌تواند برآورده کند. از دیگر سوسو، در ختان سد دفاعی طبیعی در برابر توفان هستند» اشتغال‌زایی و توسعه فضای سبز، استفاده بهینه از منابع آب و خاک، جلوگیری از فرونشست زمین و پیشگیری از آلودگی منابع آب‌های زیرزمینی از دیگر مزارب این طرح است. اینطور که زمانی می‌گوید لاکور برای از این طرح از سوی یزد و قم نیز به دلیل اقلیم کویری مطرح شده است.

مکت

کاشانی‌ها از همسایگی با جنگل‌های دست‌کاشت چه نفعی می‌برند؟ مرتضی زمانی، ایده‌پرداز این طرح در پاسخ به این پرسش می‌گوید: «کاشان یک شهر کویری است. جنگل هم تقریباً ۲۴ کیلومتر با شهر فاصله دارد. تا ۵ سال آینده که در ختان جان بگیرد تا ۱۰ کیلومتری جنگل هوا ۳ درجه خنک‌تر می‌شود. علاوه بر آن بحث ریزگردها هم هست. جنگل ۵۰ هکتاری می‌تواند ۶۷ تن ریزگرد را جذب کند. از دیگر سوسو، در ختان سد دفاعی طبیعی در برابر توفان هستند» اشتغال‌زایی و توسعه فضای سبز، استفاده بهینه از منابع آب و خاک، جلوگیری از فرونشست زمین و پیشگیری از آلودگی منابع آب‌های زیرزمینی از دیگر مزارب این طرح است. اینطور که زمانی می‌گوید لاکور برای از این طرح از سوی یزد و قم نیز به دلیل اقلیم کویری مطرح شده است.

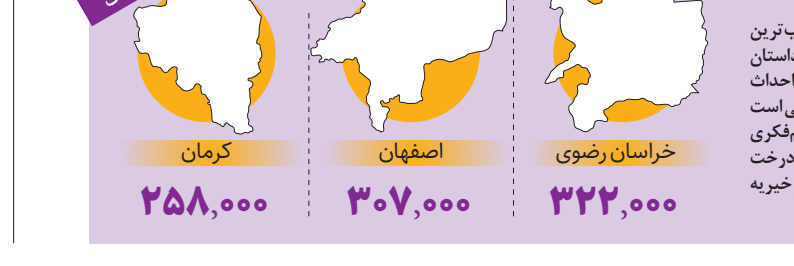
بازگشت آب رفته

ماشروع ماجرای راه‌اندازی نخستین جنگل دست کاشت، آبیاری با آب نامتعارف (پساب) و تماشای پساب تصفیه‌خانه کاشان از سوی مرتضی زمانی بود. او که کارشناس ارشد رشته کشاورزی است، می‌گوید: «پساب تصفیه‌خانه کاشان ۲۰۰ لیتر در ثانیه ۹۰ لیتر در ثانیه آن برای کارخانه فولاد آران و بیدگل است. موضوع تامین آب برای طرح جنگل از مابقی پساب تصفیه‌خانه که حل شده، آماده‌سازی ۲۵۰ هکتار زمین در نزدیکی تصفیه‌خانه برای زراعت چوب از سال ۱۴۰۲ آغاز شد.» آبیاری جنگل هم از طریق سیستم آبیاری قطره‌ای و مطابق با تجهیزات روز است. زمانی ادامه می‌دهد: «همزمان با آغاز نوروز ۱۴۰۴ هم کشت ۳۵۰ هزار اصله نهال تمام شد. در مرحله داشت هم از دانش آموزان کمک می‌گیریم تا از احوال نهالی که کاشته‌اند، باخبر باشند. از ۴۰۰ اصله نهال برداشت چوب انجام می‌شود. دور بعدی برداشت چوب هم بعد از ۲ سال امکان پذیر است. سازمان محیط زیست استان اصفهان اعلام کرده، اینجا بزرگ‌ترین جنگل دست‌کاشت در خاورمیانه است که با استفاده از آب نامتعارف (پساب) آبیاری می‌شود.»

همسایه با جنگل در کاشان

اعداد بر اساس هکتار است

سردترین و گرم‌ترین نقاط ایران

ماجرای مشارکت مردمی در ایجاد یک جنگل دست‌کاشت

جنگل دست‌کاشت قائم کرمان با ۲۵۸ هکتار زمین با حدود نیم میلیون اصله درخت، یکی از جالب‌ترین جنگل‌های دست‌کاشت کشور است که مانند جنگل دست‌کاشت کاشان با کمک مردم ایجاد شده است. داستان ساخت این جنگل دست‌کاشت آنقدر جالب است که حتی مستندی با عنوان «جنگل قائم» به تاریخچه احداث این محل و اتفاقاتی که در آن زمان رخ داده است، می‌پردازد و رویکرد اصلی آن تمرکز بر مشارکت مردمی است که به بهبود محیط زیست منتج می‌شود. ماجرا از این قرار است که اواخر دهه ۱۳۳۰ و اوایل دهه ۱۳۴۰ با همکاری و مشارکت بازاریبان و افراد مذهبی شهر جلساتی تشکیل می‌شود و مردم را به مشارکت برای کاشت درخت تشویق می‌کنند. زمین لازم برای احداث این جنگل از سوی استانداری به خیریه جنگل واگذار می‌شود و خیریه نیز زمین‌ها را وقف شهرداری می‌کند و پروژه کاشت درخت در این محل آغاز می‌شود.

حرز به نام شرف الشمس

در روایات دینی که به همراه داشتن حرز امام علی (ع) مورد تأکید قرار گرفته، از این حرز با عنوان شرف الشمس یاد شده و نوشتن آن روی سنگ، پارچه یا کاغذ زرد رنگ توصیه شده است. دعا و حرز منسوب به حضرت علی (ع) حاوی اسماء الهی است و کارشناسان دینی و متخصصان علم نجوم بر این باورند که روز ۹ فروردین زمان مناسبی برای نوشتن این حرز مخصوص است. عده‌ای از سوجدیان ادعای می‌کنند که برای استفاده از آثار این حرز باید سالانه در این روز تجدید حکاکی شود که ادعایی نادرست و غیرموفق است.

۱ زرد رنگ بودن شرط لازم و کافی

پشت و پرتین مغازه جمع‌وجور آقاسیدعلی انواع و اقسام سنگ‌های عقیق یافت می‌شود: عقیق خزای، چشمی، آبدار، دژی، منظره‌های، لایه‌ای، آتشین، سلیمانی و شجری. سنگ‌های عقیق با باغوری طبیعی را هم از با باغوری‌هایی که با رنگ کربن، رنگ‌ها شده‌اند جدا می‌کنند و آنها را کنار سنگ‌های شجری می‌چیند که کامل بودن طرح درخت رویشان مرغوبیت‌شان را نشان می‌دهد. با نزدیک شدن به روز ۹ فروردین محصولات و پرتین را تغییر داده و مهر و تسبیح‌هایی را که پیش از این در پرتین مغازه‌اش به چشم می‌خوردند، گوشه پیشخوان شیشه‌های تلنبار کرده است. شاگردش که بسک نوجوانی است، پشت میز نشسته و سفارش‌های تلفنی یا اینترنتی نوشتن دعای شرف الشمس را در سرسبیدی قدیمی ثبت می‌کند و خودش مشغول مرتب کردن سنگ‌های داخل و پرتین است. آقاسید عمری سنگ تراشیده و تا چند سال پیش که هنوز دست‌هایش قوت سمباده‌زدن و چکش کاری سنگ‌ها را داشتند، نیک‌های انگشترهای شرف الشمس را می‌تراشید. حالا هم که سنگ تراشی را به جوان‌ها و دستگاه‌های مدرن واگذار کرده، در یک نگاه می‌تواند تشخیص دهد کدام سنگ خوب تراش خورده و قلم حکاکی روی آن روان می‌چرخد. او می‌گوید: «روی همه سنگ‌های زرد رنگ می‌توان حکاکی شرف الشمس را انجام داد، اما چون برای حکاکان به صرفه نیست که حکاکی را روی سنگ‌های گران‌قیمت عقیق کنند، می‌کنند. قیمت همه سنگ‌های عقیق هم یکسان نیست و در میان سنگ‌های لایه‌ای و آتشین که رنگ‌شان به زرد متمایل است، می‌توان سنگ‌هایی با قیمت مناسب و به صرفه پیدا کرد.»

حک کردن اسم اعظم

همه چیز درباره نگارش و سفارش شرف الشمس در ۹ فروردین

زندگی - رابعه تیموری روزنامه نگار

را قانع نکنند که خریدی دلاری داشته باشد، فروشنده‌ها سایت‌ها پیشنهادهای اقتصادی تر و به صرفه‌تری هم دارند: «سنگ راف عقیق زرد عسلی هم داریم که خواص خوبی دارد، اما قیمت آن فقط ۹۰۰ هزار تومان است...» گردانندگان این سایت‌های اینترنتی به روز ۹ فروردین و زمان نوشتن دعای شرف الشمس بازاری گرم دارند و بسیاری از فروشگاه‌های عرضه سنگ قیمتی و حتی دستفروشان نیز با قیمت‌های نجومی سنگ‌های موسوم به سنگ شرف الشمس عرضه می‌کنند، حال اینکه بر خورداری از اثرات معنوی شرف الشمس قصه و حکایت دیگری دارد که در تب‌وتاب این بازار گرمی‌های دلاری و ریالی مغفول مانده است. آقاسیدعلی عمری در بازار ری به حکاکی انگشتر شرف الشمس مشغول است و از این بازار گرمی‌ها و واقعیت ماجرای حکاکی شرف الشمس گفتنی‌هایی شنیدنی دارد.

در تبلیغات انبوه و فریبنده‌ای که به صورت پیامک‌های جذاب به تلفن‌های همراه و ابزارهای دیجیتال مخاطبان می‌فرستند، از نرخ و قیمت سنگ خبری نیست، اما اگر طالبان انگشترهای شرف الشمس و وسوسه شدند که از یک فروشگاه‌های اینترنتی سنگ انگشتر خود را تهیه کنند، باید قیمت آنها را تلفنی از سفارش‌گیرندگان سایت پرس و جو کنند: «قیمت با دلار محاسبه می‌شود. سنگ یک ونیم دلاری ارزان‌ترین سنگ است که خواص کمتری دارد. قیمت بهترین سنگ شرف الشمس موجود هم ۱۰ دلار است: عقیق هندی که معجزه می‌کند... عقیق بصره و یمن می‌خواهد باید سفارش دهید که ترازون نوزدهم برایتان تهیه شود...» اگر این توضیحات جامع و کامل مشتری

۲ عقیق تراشی در کوره داغ

پیرمرد سنگ تراش خوبی می‌داند که قلم کاری روی سنگ عقیق لذتی دیگر دارد. او می‌گوید: «این روزها همه تراش و جلاکاری سنگ‌های قیمتی را با دستگاه انجام می‌دهند که مرغوبیت نیکین انگشترهای شرف الشمس را پایین می‌آورد. تراشیدن سنگ عقیق شرف الشمس از باقی سنگ‌های قیمتی جداست و باید همه ریزه کاری‌های آن را جزء به جزء انجام دهیم تا سال‌ها بر جلا و خوشتراش بماند.» آقاسیدعلی تافتن عقیق در کوره را مرحله‌ای مهم می‌داند که فقط سنگ تراشان عقیق کار سنتی آن را به دست می‌دهند و به شیوه عقیق سازان یعنی انجام می‌دهند. او می‌گوید: «سنگ عقیق را باید لاف ۱۲ هفته درون کوره‌ای که با کج سر آن بسته شده، در کوره زغال سوز بناییم و وقتی ضخامت سنگ زیر خاکستر به قدر ۱۲ انگشت رسید، زغال سرخ روی آن بگذاریم تا خوب سرخ و آبدار شود تا وقتی با چکش سرتبری و سرفشاری شکسته می‌شود، ناخالصی‌هایش سرریز کند.» عقیق‌های خالص را که گوهر تراشان مدرن با سنگ فر می‌تراشند، آقاسیدعلی و سنگ تراشان سنتی به ضرب و زور سنگ‌ساخت‌های سفت‌گر اینترنتی تراش می‌دهند تا بی‌کم و زیاد و بی‌حاجت مته و سمباده روی رکاب انگشترهای زنانه و مردانه بنشینند. آقاسید تا روز آخری که گوهر تراشی می‌کرد، سمباده کاری و خش‌گیری عقیق را هم به دستگاه نمی‌سپرد و به وسیله سنگی وارداتی انجام می‌داد که از کج‌های مخصوص دامنه کوه‌های یمن ساخته شده بود و جلای عقیق را ماندگار می‌کرد.

۳ فقط قلم کاری

سنگ‌هایی که آقاسیدعلی در پرتین مغازه‌اش چیده، بر حسب قیمت ندارند، ولی در سایت مغازه هم که شاگردش آن را رتق و فتق می‌کند، قیمت‌های دلاری دیده نمی‌شود. آقاسیدعلی می‌گوید: «اگر نیکین انگشتر شرف الشمس از

شرف الشمس را انجام دهد. قلم کاری حرز امام علی (ع) روی نیکین‌های سنگی آسان نیست و برای اینکه ۱۳ حرز با یک خط صاف پوشانده شوند و میم‌ها را توپور و بدون دم حک کنند، باید به وسواس و با حوصله قلم کاری کنند. هر قدر انجام سفارش‌های حکاکی به درازا بکشد، آقا سید رضایت نمی‌دهد که نوشتن حرز را به دستگاه‌های لیزری بسپارد یا به مدد اسید فلوریدر یک کارش را آسان تر کند.

اصلاحیه مناقصه عمومی شماره ۲-۱۴۰۴
 پیرو جاب آگهی مناقصه عمومی به شماره ۹۳۵۸ مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۱۶ روزنامه همشهری صفحه ۱۹، بدینوسیله به اولیای ردیف‌های ۱ تا ۵ آگهی به ترتیب به شرح ذیل اصلاح و اعلام می‌گردد.
 ردیف ۱) ۱۲۱۸۱۴/۳۹۹/۲۳۴ (۲ ردیف) - ریال - ۱۲۱۸۱۴/۳۹۹/۲۳۴ (۲ ردیف) - ریال - ۱۵۴/۰۸۴/۹۴۲/۴۱۲ (۴ ردیف) - ریال - ۱۵۴/۰۸۴/۹۴۲/۴۱۲ (۴ ردیف) - ریال - ۱۹۷/۸۴۹/۱۷۷/۰۰۷ (۵ ردیف)
روابط عمومی شهرداری منطقه ۱۲

آگهی دعوت به شرکت در مزایده عمومی
مستمر فروش ضایعات ۱-۱۴۰۴
نوبت اول
شرکت نفت پارس
 شرکت نفت پارس در نظر دارد اقلام ضایعاتی و مازاد مستمر چهار ماهه حاصل از تولید خود را که شامل اقلام ذیل می‌باشد از طریق مزایده عمومی به فروش برساند:
 ۱- انواع بشکه‌های فلزی مستعمل / بشکه‌های پلاستیکی (۲۲۰ لیتری)
 ۲- انواع قوطی‌های ۱ و ۴ لیتری پرس شده - ضایعات دم قیچی - لفاف و نبشی گالوانیزه / ضایعات سه گوش بشکه‌سازی / ورق بدنه بشکه
 ۳- انواع ضایعات آهن آلات: (سبک و سنگین ذوبی - لوله‌های مستعمل - تسمه بندل - فیلترهای فلزی - تراشه‌های فلزی)
 ۴- انواع ضایعات: پلاستیک - کارت - نایلون - پالت‌های چوبی، ضایعات آلومینیوم
 ۵- مخزن ۱۰۰۰ لیتری مستعمل (IBC) / فلکسی مستعمل (۲۰ فوت)
 از متقاضیان دعوت بعمل می‌آورد برای کسب اطلاعات بیشتر و دریافت فرم‌های مربوطه، جهت شرکت در مزایده و تحویل پاکت‌های تاریخ جاب آگهی تا پایان وقت اداری یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۱ از ساعت ۱۸:۰۰ الی ۱۵:۳۰ (بغیر از ایام تعطیل) به دبیرخانه شرکت نفت پارس به نشانی: پالایشگاه شرکت نفت پارس واقع در یک کیلومتر ۲۲ جاده مخصوص کرج مراجعه و یا از طریق وبسایت شرکت نفت پارس به آدرس: <https://parsoilco.com> اسناد را دریافت نمایند.
 لازم به ذکر است جهت بازدید از اقلام مازاد و ضایعاتی از تاریخ جاب آگهی از ساعت ۸ صبح الی ۱۲ (به غیر از ایام تعطیل) به واحد فروش ضایعات و مزایده‌ها مراجعه نمایند. (شماره تماس: ۰۲۱۴۶۸۱۵۰۲۲)
 این آگهی صرفاً به منزله دعوت به مزایده می‌باشد و بدیهی است شرکت نفت پارس در رد یا قبول یک یا کلیه پیشنهادهای مختار است.
 به پیشنهادهایی فاقد: امضاء/ مهر، مشروط، مهیم، فاقد سبده و پیشنهادهایی که بعد از مدت مقرر در آگهی مزایده واصل نشود ترتیب اثر داده نخواهد شد.
 انجام مزایده مشروط بر حصول شرایط قانونی، بر مبنای اسناد انجام خواهد شد.

مزایده عمومی
 این شرکت معتبر ساختمانی در نظر دارد ضایعات آهن‌آلات خود را بصورت یکجا از طریق مزایده عمومی به فروش برساند. متقاضیان می‌توانند ظرف مدت یک هفته از تاریخ درج آگهی جهت دریافت اسناد مزایده و آگاهی از محل بازدید با شماره تلفن‌های ۰۲۱۸۸۱۹۷۷۶۹ و ۰۹۱۲۳۱۱۷۶۶۷ یا مراجعه به سایت شرکت <https://asp-co.ir> اقدام نمایند.

آگهی مناقصه عمومی انتخاب پیمانکار
اجرای عملیات لوله‌گذاری و تکمیل عملیات اجرایی فاز ۱
مخازن شش گانه شرکت معدن و صنعت گهرزمین (مناقصه شماره 01-TC-404)
شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین (سهامی عام) در نظر دارد پیمانکار واجد شرایط و صلاحیت به منظور اجرای عملیات "لوله‌گذاری و تکمیل عملیات اجرایی فاز ۱ مخازن شش گانه" این شرکت واقع در سایت سیرجان را از طریق مناقصه عمومی یک مرحله‌ای به‌همراه انجام فرآیند ارزیابی کیفی، شناسایی و انتخاب نماید. متقاضیان می‌بایست پس از خرید اسناد، نامه اعلام آمادگی و قبضه واریزی را از طریق ایمیل به دبیرخانه کمیسیون معاملات ارسال نمایند. متقاضیان واجد صلاحیت پس از دریافت پاکت‌های خالی مناقصه از دبیرخانه کمیسیون معاملات واقع در مجتمع سیرجان یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران، پیشنهادهای خود را تا قبل از مهلت مقرر به آدرس تهران، بلوار آفریقا، بلوار آرش غربی، شماره ۱۲، طبقه ۵ تحویل دهند.
شرایط لازم مناقصه‌گران برای شرکت در مناقصه:
 • دارا بودن گواهینامه صلاحیت از سازمان برنامه و بودجه کشور حداقل در رتبه ۵ آ ب در زیر رشته خطوط انتقال آب و شبکه‌های آب و فاضلاب
 • دارا بودن گواهینامه صلاحیت ایمنی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
 • ارائه معرفی‌نامه و تسلیم قبضه واریزی به مبلغ ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 • به حساب شماره ۵۰۲۰۰۷۵-۱۱۳۷۸۰۰ نزد بانک سپه و یا حساب شماره ۵۰۷۷۹۵۵۷۲۱ نزد بانک ملت به نام شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین جهت شرکت در مناقصه انتخاب پیمانکار اجرای عملیات لوله‌گذاری و تکمیل عملیات اجرایی فاز ۱ مخازن شش گانه سایت سیرجان شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین
 • مهلت تسلیم درخواست خرید اسناد: از یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۱۷ ساعت ۱۴:۰۰ تا یکشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۳۱ ساعت ۱۴:۰۰
دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین

آستان قدس رضوی
سازمان موقوفات آستان تهران
آگهی مناقصه
سازمان موقوفات آستان قدس رضوی در تهران
 در نظر دارد انجام خدمات تأمین نیروی انسانی خود به تعداد حداقل ۸۷ نفر در بخش‌های تأمین نیروی حفاظتی، مراقبتی، اداری، ترابری، خدمات و ... را از طریق برگزاری مناقصه واگذار نماید. لذا از مؤسسات و شرکت‌هایی که دارای شرایط و صلاحیت در مناقصه می‌باشند دعوت می‌گردد جهت کسب اطلاعات بیشتر و دریافت اسناد مناقصه حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۴ با شماره تلفن ۸۸۳۷۵۷۵۴ (واحد اداری) تماس حاصل نمایند.

دوره جدید ■ شماره ۸۶ ■ ۸ صفحه
ضمیمه روزنامه شماره ۹۳۶۱
سه‌شنبه ۱۹ فروردین ۱۴۰۴
۹ شوال ۱۴۴۶ ■ ۸ آوریل ۲۰۲۵

همشهری

علم

با اسکن این کیوآرکد
داستان‌های خواندنی
محلّه ده‌ونگ
را ببینید

پرونده‌ای دربارہ آنچه باید از
آبادی تاریخی ده‌ونگ و محلّه ونگ امروزی بدانید

همنشینی ادیان
در سایه درختان

همنشینی ادیان در سایه درختان

مهرشاد کاظمی

ابوالقاسم امیری نیکو

سیدمحمد عرابی

علیرزمانی

داریوش شهبازی

سورن یوسفیان

روزگاری محله ونک و ده ونک با مراتع و اراضی سرسبز، باغ‌ها و توتستان‌های معروفش، یکی از نخستین آبادی‌های شمیران بود و باغ‌های پر تعدادی داشت که هنوز بیوند عمیقی با تاریخچه کهن آن دارند و برخی از آنها داستان‌ها و رویدادهای مهم تاریخ را با خود یدک می‌کنند؛ از باغ خوثیک که محل استقرار سربازان انگلیسی در جریان ورود نیروهای متفقین به تهران بود تا توتستان مستوفی که آخرین ایستگاه زائران امامزاده داود(ع) به شمار می‌رفت.

در این شش‌ماده روایت‌هایی خواندنی مثل تاریخچه باغ‌ها، مکان‌های تاریخی و زندگی ادیان در روستای دهونک را نقل کرده‌یم. مطالب این نشریه حاصل نشست پژوهشی «محله من» مرکز تهران پژوهی مؤسسه همشهری و گفت‌وگو با سیدمحمد عرابی، سورن یوسفیان، ابوالقاسم امیری نیکو از اهالی قدیمی ده ونک و تهران پژوهان داریوش شهبازی، مهرشاد کاظمی و علیرضا زمانی است.

آرامگاهی با نقاشی‌های گرانبها

و سنگاب تاریخی

موضوع: باغ مقبره

ویژگی: قبرستان

کوچکی که به دلیل ارادت به بابا قلندر شاه قندهاری شکل گرفت

باغ مقبره دهونک مدفن یکی از مشهورترین و ثروتمندترین خاندان‌های تهرانی است. این

باغ قدیمی که این روزها در جوار

دانشگاه الزهراس) واقع شده، محوطه بزرگی است که بخشی از آن به خانه و مقبره خانوادگی مستوفی الممالک تعلق دارد و به همین دلیل میان اهالی به باغ مقبره معروف شده است. بخش مسکونی عمارت خالی از سکنه نیست و یک سرایدار سال‌هاست که در همین جاز زندگی می‌کند. نخستین مقبره به میرزا یوسف آشتیانی ملقب به مستوفی الممالک تعلق دارد. او گرایش‌های صوفیانه داشت و به باباقلندر شاه قندهاری ارادت می‌ورزید. قلندر شاه از مشاهیر صوفیه در قرن ده ونک سکونت داشت و بعد از وفات همان جادفن شد. میرزا یوسف آشتیانی بر قبر او عمارتی ساخت و وصیت کرد خود و خاندانش را نیز در

این مقبره دفن کنند.

سید محمد عرابی از معتمدین محله می‌گوید: «۳ تن از فرزندان میرزا احسن مستوفی الممالک به نام‌های میرزا یوسف، میرزا علی و میرزا کاظم نیز در این مقبره دفن شده‌اند. در یکی از اتاق‌های مشرف به سالن اصلی مزار غلامعلی خان معروف به ملیچک و ملقب به عزیر السلطان قرار دارد. در نیمه جنوبی حیاط مشرف به ساختمان آرامگاه، تعدادی سنگ مزار دیده می‌شود که متعلق به بانو عالیه عصمتی یکی از همسران مستوفی، جلال الدوله فرزند ظل السلطان، مصطفی خان حاجب الدوله، محمدعلی فسانصوردولاه، شیخ المشایخ

عضدی و چند تن دیگر است. مزارهای بابا قلندر شاه و سیدمدد علیشاه که از سنگ مرمر حجاری شده است نیز در این قسمت قرار دارند. درون این مقبره سنگاب مستطیل شکل بزرگی با نقوش ایرانی تزئین شده است که در گذشته برای وضو گرفتن از آن استفاده می‌کردند و حتی در دوره‌ای در ایام محرم آن را با شربت پر کرده و به عزاداران امام حسین(ع) می‌دادند.»

تصویری از میرزا یوسف و میرزا احسن صدراعظم به نگارگری مسعود غفاری و میرزا رضا آشتیانی از نقاشان زبردست قاجاری به همراه تصویری از سیدمدد علیشاه هندی و تابلوی خطاطی اثر استاد عبدالحسین زرین‌قلم از آثار گرانبهای داخل مقبره است.

طایفه‌ای از ایل بختیاری در سرزمین درخت‌های ون

ویژگی: سکونت مهاجران محله را شکل داد

موضوع: وجه تسمیه محله

محله ونک از جمله محله‌هایی است که چند روایت برای وجه تسمیه آن گفته می‌شود و هر کدام از این روایت‌ها به بخشی از تاریخچه این محله اشاره دارد. برخی محققان و تاریخ‌پژوهان علت نامگذاری این محله را به فراوانی درخت ون در این محدوده نسبت می‌دهند. البته روایت دیگری هم به نقل از اهالی وجود دارد.

«مهرشاد کاظمی»، تهران پژوهی می‌گوید: «ایل بختیاری ۲ شاخه بزرگ به نام‌های چهارلنگ و هفت‌لنگ دارد. شاخه هفت‌لنگ تیره بزرگی به اسم عکاشه دارد که یکی از طوایف این تیره، طایفه ونک است. طایفه ونک از ایل بختیاری در دوره‌های مختلف تاریخی به نقاط مختلف کشور کوچ کرده و ساکن شده‌اند. در دوره کریم‌خان زند، ماجرای تبعید کردن ایل‌ها و طوایف متعدد به نقاط مختلف کشور رخ داد؛ از جمله تبعید ونکی‌ها به چابهار یا تبعید گروهی از ایل ایل به منطقه فرامان در استان مرکزی و البته تبعید گروهی از آنها به محدوده کنونی محله ونک تهران. به همین خاطر یکی از دلایل نامگذاری این محدوده را تبعیدشدگان ونکی می‌دانند.»

اما علت این که دهونک از چه زمانی برو و بیا پیدا کرد و آبادی و زیبایی‌اش بر سر زبان‌ها افتاد را باید در تاریخ خاندان مستوفی الممالک جست‌وجو کرد. داریوش شهبازی، تهران‌شناس درباره هویت تاریخی محله دهونک می‌گوید: «در دوران حکومت ناصرالدین شاه، زمین‌های آبادی ونک بخشی از زمین‌های خالصه یا همان اراضی حکومتی بود. ناصرالدین شاه در سال‌های پایانی حکومت خود بخش‌هایی از ونک را به میرزا یوسف خان آشتیانی یا همان مستوفی الممالک فروخت. در این دوران، اراضی اطراف آبادی ونک پر از تپه مهور بود. مستوفی الممالک برای آبادانی این منطقه دستور داد چند حلقه قنات حفر کنند. همچنین بخشی از زمین‌های ونک را برای ساخت مدرسه و دیگر سازه‌های همگانی وقف کرد و به دستور مستوفی الممالک در دل این باغ مکانی هم برای توقف زائران امامزاده داود(ع) ساخته شد. در این دوران بود که نام ونک بیشتر بر سر زبان‌ها افتاد.»

معماری‌ای کم‌نظیر در جهان

موضوع: نیایشگاه صلیب مقدس و کلیسای میناس مقدس

ویژگی: بنای نیایشگاه

قابلیت‌گیری استثنایی و بتنی یکپارچه و منحصر به فردی دارد

معماری نیایشگاه ارمنه محله آراارات از شاهکارهای معماری است که تهرانی‌ها آن را به نام کلیسای صلیب مقدس می‌شناسند طبق اسناد وقتی ارمنه در ده ونک مستقر شدند و قلعه ارمنه را ساختند نخستین کلیسای خود را به نام کلیسای «میناس مقدس» در میانه قلعه بنا کردند. اگر چه دیگر قلعه‌ای وجود ندارد ولی کلیسای میناس همچنان پابرجاست. در سال ۱۳۶۵ هم سازه‌های بتنی و بی‌نظیری به نام نیایشگاه صلیب مقدس در ورز شگاه آراارات بنا کردند. نیایشگاه صلیب مقدس دومین عبادتگاه ارمنه ونک بعد از کلیسای میناس مقدس است که با معماری متفاوت به دست مهندس «رستم وسکانیان» ساخته شد. این نیایشگاه که در گوشه جنوب شرقی مجموعه آراارات قرار دارد بی‌شک گویای تنوع هنری وسکانیان است.

مهرشاد کاظمی تهران پژوهی می‌گوید: «این نیایشگاه از معماری خاصی برخوردار است و سبکی نو و پیشرو در معماری محسوب می‌شود که تا قبل از آن در معماری کلیساها چنین سبکی وجود نداشت. هسته مرکزی این نیایشگاه با ۴ صلیب احاطه شده و ۱۶ نورگیر بنا طوری طراحی شده که با تابش نور خورشید تصویری همانند صلیب نمایان می‌شود. طرح این بنا تقلید سطحی از شمایل معماری سنتی کلیسای ارمنی را شکست، قالب‌گیری استثنایی و بتنی یکپارچه این بنا تحولی در معماری کلیساها و نیایشگاه‌های ارمنه بود. در زمان طراحی این بنا اسقف ارمنی از مهندس رستم وسکانیان درخواست کرد تا بنا را تقلیدی از

کلیسای قرن نوزدهم شهر

«نظایلس لبنان» بسازد. وسکانیان پاسخ او را اینگونه داد: «عالیجناب! یا

همین رامی‌سازم یا هیچ نمی‌سازم.» او بدون خستگی به مدت ۲ سال بر ساختن و ساز پیچیده و متفاوت نیایشگاه نظارت کرد و اینگونه اثر معماری ماندگار ارمنه در محله آراارات ساخته شد؛ بنایی که در نوع خود در جهان کم‌نظیر است.

نیایشگاه صلیب مقدس در میان غیرارمنه به اشتباه به کلیسای صلیب مقدس مشهور شده است. در واقع این بنا یک «مادور» است. در معماری دینی ارمنیان، مادور یا چپل به نیایشگاه کوچکی گفته می‌شود که دارای محرابی مانند کلیسا باشد. این مادورها معمولاً در مکان‌های غیر مسکونی مانند مؤسسه‌های خیریه، بیمارستان‌ها، گورستان‌ها یا املاک خصوصی ساخته می‌شدند. همه‌ساله جشن بزرگ صلیب در این نیایشگاه تمام بتنی برگزار می‌شود.

مهمانی معنوی در خانه قاجاری

ویژگی:
نذر و رسمی که بیش از ۱۰۰ سال انجام می‌شد

موضوع:
افطاری حاج ابوالقاسم عجایی

ساکنان قدیمی ده ونک از خانه قاجاری ای که در ضلع جنوبی میدان ده ونک و در حصار مغازه‌های اطراف میدان قرار گرفته خاطرات خوشی دارند. قریب به اتفاق این خاطرات به دوران حضور حاج ابوالقاسم عجایی در همین خانه مربوط می‌شود.

نذر افطار در ماه رمضان یکی از نخستین سنت‌های اهالی ده‌ونک بوده که به روایت قدیمی‌ها، حاج ابوالقاسم عجایی سنگ بنای آن را گذاشت و تا چند سال قبل پابرجا بود. حاج ابوالقاسم عجایی مردی مؤمن و بزرگ از خاندان عجایی بود که املاک زیادی در ده‌ونک داشت و معمولاً پای ثابت محافل و مجالس خیر خواهانه و عام‌المنفعه به حساب می‌آمد. به همین دلیل اهالی ده‌ونک پسوند «دستگیر» را به نامش سنجاق کردند و به نشانه احترام به او حاج ابوالقاسم دستگیر می‌گفتند.

یکی از سنت‌هایی که هر سال در خانه حاج ابوالقاسم رعایت می‌شد این بود که همه اهالی ده ونک اعم از فقیر و غنی در شب بیست و هفتم ماه رمضان برای صرف افطار به این خانه دعوت می‌شدند و نقطه آغاز برخی کارهای خیر در همان مهمانی گذاشته می‌شد. «سید محمد عجایی»، ساکن قدیمی ده‌ونک و از نوادگان حاج ابوالقاسم عجایی، معتقد است نذر افطار در این خانه قاجاری یکی از نخستین سنت‌های ده ونک است که اهالی این محله بیش از یک قرن به آن وفادار بودند. او در این باره می‌گوید: «حاج ابوالقاسم عجایی یکی از مشهورترین خیران دوره قاجار بود که سال‌های طولانی در این خانه زندگی می‌کرد. او مالک اصلی آسیاب آبی یوسف‌آباد به حساب می‌آمد و دستور داده بود گندم‌های مردم به رایگان آسیاب شود. روایت‌هایی وجود دارد که حاج ابوالقاسم آرد ارتش را هم تأمین می‌کرد و دستی در ساخت حسینیه و مسجد داشت.»

خانه قدیمی حاج ابوالقاسم عجایی که در جغرافیای جدید ده ونک، پشت مغازه‌های ضلع جنوب شرقی میدان ده ونک واقع شده، حدود ۲۰۰ سال قدمت دارد و به واسطه میزبانی از اهالی ونک در شب بیست و هفتم ماه رمضان و قرار گرفتن در متن امور خیریه به بخشی از هویت این محله تبدیل شد اما بعد از شکسته شدن درخت ۲۵۰ ساله داخل حیاط و سقوط آن روی اتاق‌های بخش غربی رو به ویرانی رفت و حالا سال‌هاست متروک مانده است.

موضوع:
علامه کرباسچی

ویژگی:
روحانی تأثیرگذاری که اقدامات ماندگاری در محله انجام داد

علامه کرباسچی

در آن زمان می‌شود. آن ساکن می‌شود. علامه در قم مشغول تحصیل بود. تابستان‌ها که درس و بحث تعطیل می‌شد به تهران می‌آمد و پدر ایشان هم برای جوان‌های ونک کلاس آموزش قرآن دایر می‌کرد. مرحوم علامه در دوران تحصیل علوم دینی در سال‌های ۱۳۳۲ تا ۱۳۳۴ به تدوین رساله‌ای (توضیح المسائل) که توسط آیت‌الله بروجردی تأیید شد نیز پرداخت حضور تابستانه شیخ در تهران و اقامتش در باغ نوی ونک (محل فعلی خوابگاه دانشجویان دانشگاه الزهرا) فرصت دیدار با نوجوانان را برای او فراهم می‌ساخت. در همین دیدارها، با آن تیزبینی خاص خود، دریافت که نوجوانان و جوانان حتی بزرگ‌ترهایشان در خواندن و فهم بسیاری از متون دینی با موانعی روبه‌رو هستند. متن پیچیده و دشوار کتاب جامع الفروع و رساله عملیه آیت‌الله بروجردی، شاید نزدیک‌ترین مثال در این میان بود که او متون

در آن ساکن می‌شود. آن ساکن می‌شود. علامه در قم مشغول تحصیل بود. تابستان‌ها که درس و بحث تعطیل می‌شد به تهران می‌آمد و پدر ایشان هم برای جوان‌های ونک کلاس آموزش قرآن دایر می‌کرد. مرحوم علامه در دوران تحصیل علوم دینی در سال‌های ۱۳۳۲ تا ۱۳۳۴ به تدوین رساله‌ای (توضیح المسائل) که توسط آیت‌الله بروجردی تأیید شد نیز پرداخت حضور تابستانه شیخ در تهران و اقامتش در باغ نوی ونک (محل فعلی خوابگاه دانشجویان دانشگاه الزهرا) فرصت دیدار با نوجوانان را برای او فراهم می‌ساخت. در همین دیدارها، با آن تیزبینی خاص خود، دریافت که نوجوانان و جوانان حتی بزرگ‌ترهایشان در خواندن و فهم بسیاری از متون دینی با موانعی روبه‌رو هستند. متن پیچیده و دشوار کتاب جامع الفروع و رساله عملیه آیت‌الله بروجردی، شاید نزدیک‌ترین مثال در این میان بود که او متون

شیخ مردم‌دار و ساده‌زیست

اهالی محله ده‌ونک سال‌های سال در کنار علامه علی‌اصغر کرباسچی، شیخ بزرگ و نگارنده کتاب توضیح المسائل و مؤسس مدرسه علوی زندگی کردند و راه و سلوک ساده‌زیستی، مردم‌داری و... را از او آموختند. اهالی این شیخ عارف و زاهد را که در سلام کردن از آنها پیشی می‌گرفت، بعد از گذشت ۲۰ و اندی سال از فراقش، به خوبی به خاطر دارند. مهرشاد کاظمی، تهران‌پژوه درباره مرحوم علامه کرباسچی می‌گوید: «علامه ارتباط تنگاتنگی با اهالی و کاسبان داشت. او هر روز صبح به بهانه خرید از منزل بیرون می‌آمد و از نزدیک جوئی حال و احوال اهالی می‌شد. رفتار و منش ایشان به نوعی بود که اهالی اغلب برای انجام کارهایشان با او صلاح و مشورت می‌کردند و از او الگو می‌گرفتند.» به گفته کاظمی پدر مرحوم علامه حدود سال ۳۲ شمسی ۲۰۰ متر زمین در ده‌ونک می‌خرید و خودش آن را می‌سازد و

ساخت زورخانه در زمین وقفی کشاورزان

خاطرات قدیمی‌های ده‌ونک به‌خصوص ورزشکاران پیشکسوت این محله است. برای ساخت زورخانه، عده‌ای از اهالی برای خرید تیر آهن و عده‌ای دیگر برای تهیه مصالح ساختمانی پول جمع کردند و بنای زورخانه در یک بازه زمانی ۳ تا ۳ ساله ساخته شد. عجایی می‌گوید: «بعد از ساخت بنای اصلی، شهرداری تهران هم وارد میدان شد و زورخانه با ساختار و شکل و شمایل فعلی به مرحله بهره‌برداری رسید. از بدو تأسیس این زورخانه، برخی ورزشکاران مشهور به ده‌ونک آمده‌اند و وارد گود زورخانه قمر بنی‌هاشم (ع) شده‌اند. علیرضا سلیمانی، قهرمان جهان از ورزشکارانی بود که در گود این زورخانه ورزش می‌کرد. رضا سوخته‌سرای یکی دیگر از سنگین وزن‌های تیم ملی کشتی هم بارها به زورخانه ده ونک آمد و با وجود آنها پایه‌های یکی از بهترین سنت‌ها در این زورخانه گذاشته شد. هنوز هم ورزشکاران محلی در آخرین روز ماه رمضان در گود زورخانه دور هم جمع می‌شوند و برای کمک به از دواج جوان‌های بی‌بضاعت گلریزان برپا می‌کنند.»

موضوع:
قمر بنی‌هاشم زورخانه

ویژگی:
حضور ورزشکاران صاحب‌نام پایتخت در زورخانه محله ونک

سنگ بنای زورخانه قمر بنی‌هاشم (ع) در ضلع غربی قبرستان قدیمی ده ونک از روزی گذاشته شد که کشاورزان و صاحبان بخشی از زمین‌های مجاور قبرستان ده ونک تصمیم گرفتند اعیان ملک‌شان را وقف حضرت ابوالفضل (ع) کنند. سید محمد عجایی از ساکنان قدیمی ده ونک، این زورخانه را نماد همدلی اهالی این محله در سال‌های دور می‌داند: «تا دوره پهلوی اول، اهالی یک باشگاه بسیار کوچک در زیر زمین یکی از مغازه‌های بازارچه ده‌ونک سرپا کرده بودند و چند نفر برای ورزش به این مکان می‌رفتند. باشگاه محقر ده ونک با افزایش جمعیت جوابگوی نیازهای ورزشکاران محلی نبود و در همان روزها بود که ایده تأسیس یک زورخانه محلی در قلب ده ونک مطرح شد. در سال ۱۳۵۹ که کشاورزان ده ونک زمین‌هایشان را وقف حضرت ابوالفضل (ع) کردند، عده‌ای از ورزشکاران محلی که منوچهر عبدالقیان، کشتی‌گیر قدیمی و هم‌دوره تختی در راس آنها بود بانی ساخت زورخانه شدند.»

ساخت زورخانه در چند قدمی میدان خاطر انگیز ده ونک، فصل مشترک

هدیه مخصوص اهالی ونک به وزارت بهداشت

موضوع: طویله
ویژگی: ملک ۴ هزار مترمربعی؛ محل اسکان دام‌ها و استراحت دامدارها

قبل از شروع ساخت و سازها در محدوده ونک و ایجاد میدان دهونک، چوپان‌ها در محلی که امروز در شمال غرب میدان دهونک واقع شده اتراق می‌کردند که این مکان با گذشت زمان به سرطویله معروف شد.

سیدمحمد عجایی از ساکنان قدیمی دهونک نقل می‌کند که سرطویله که با توستان مستوفی فاصله اندکی داشته، داستان مفصلی دارد. او در این باره می‌گوید: «در دوره قاجار دامدارهایی که گوسفندهایشان را برای چرا به دهونک می‌آوردند چند روز اینجا می‌ماندند و در جایی که بعدها به سرطویله معروف شد، اتراق می‌کردند.

در آن روزگار، تپه‌های دهونک پر از علف بود و بسیاری از اهالی الموت قزوین دام‌هایشان را برای چرا به اینجا می‌آوردند. سرطویله استراحتگاه و سکونتگاه موقت چوپان‌ها بود. دامدارها در ازای اتراق موقت در سرطویله به اهالی دهونک شیر و سرشیر ارزان و اعلا می‌فروختند و این یک معامله دو سر سود به حساب می‌آمد.

ملکی که استراحتگاه قدیمی دهونک در آن واقع شده بود چیزی حدود ۲۰۰ سال قدمت دارد و با گذشت زمان تغییرات زیادی را از سر گذرانده است.

بعد از اوج‌گیری ساخت و سازها در دهونک، مراتع و علفزارها یکی پس از دیگری از بین رفتند و سرطویله هم تا مدت‌ها متروکه ماند. عجایی تغییر کاربری سرطویله را نقطه عطفی در تاریخ محله دهونک می‌داند: «اواخر دهه ۵۰، اهالی ونک با پیشنهاد معتمدان محلی، اعیان ملک سرطویله را به وزارت بهداشت هبه کردند. وزارت بهداشت هم دور این ملک دیوار کشید و چند اتاق ساخت و اینگونه بود که سرطویله به مرکز بهداشت شمال غرب تهران تبدیل شد و مردم هنوز برای امور بهداشتی و درمانی به این مرکز مراجعه می‌کنند.»

محله ادیان پایتخت

فقط کافی است کمی در تاریخ پرمجاری این روستای خوش آب‌وهوا جست‌وجو کنید تا ردپای حضور پیروان ادیان بزرگ الهی را آنجا ببینید. مسلمانان سال‌هاست در کنار هموطنان ارمنی، یهودی و زرتشتی خود در محله دهونک زندگی می‌کنند. ونک تنها محله‌ای است که بسیاری از بزرگان ادیان و مذاهب به آن رفت‌وآمد می‌کردند؛ از روحانیون مسیحی و دورهمی یهودیان در این محله تا حضور امامزاده قاضی الصابر(ع) و جمعی از زیدیه که سابقه طولانی در این قریه داشتند. بزرگان فرقه صوفیه همچون قلندر شاه و مددعلیشاه نیز سال‌ها آنجا زیسته و بعد از وفات در همانجا آرمیده‌اند.

مهرشاد کاظمی، تهران پژوه در این باره می‌گوید: «کمتر کسی می‌داند که این محله به دلیل تاریخچه و تنوع مذهبی‌اش می‌تواند بحق «محله ادیان» لقب بگیرد. مهمان‌نوازی اهالی ونک و رفتار با سایر ادیان و اقوام مهاجر مثال‌زدنی است. حدود ۲۰۰ سال پیش، در زمان محمدشاه قاجار و به دستور حاج میرزا آغاسی، ۱۳ خانوار ارمنی از استان فارس به شرق روستای ونک مهاجرت کردند و به دامداری مشغول شدند. بعدها میرزا یوسف مستوفی الممالک که مالک زمین‌های ونک بود بخشی از زمین‌ها را به ارمنه بخشید. ارمنه خانه‌هایشان را با خشت و گل درون حصاری به نام قلعه ساختند.» ارمنه ارتباط گسترده‌ای با اهالی ونک داشتند و همواره با آنها در رفت‌وآمد و دادوستد بودند. آنها قبرستانی با نام قبرستان ارمنه نیز

ساختند و فعالیت‌های دینی خود را در دو کلیسای میناس مقدس و صلیب مقدس در دهونک انجام می‌دادند.

کاظمی درباره حضور زرتشتیان در ونک می‌گوید: «هموطنان زرتشتی از یزد به ونک آمدند. خانه‌ها و باغ‌های بی‌شماری همچنان در محله ونک وجود دارد که متعلق به زرتشتیان است. باغ گرشاسب و باغ شاهرخی از جمله آنهاست. ارباب گشتاسب فیروزگر با خرید دو و نیم دانگ از املاک مستوفی الممالک دومین مالک بزرگ اراضی ونک بود که با تلاش خود بیمارستان فیروزگر را ساخت.» مرکز دینی آریان بزرگ در میان باغی بزرگ در ونک قرار دارد که زرتشتیان تهرانی بسیاری جشن و برنامه‌های عبادی خود را آنجا برگزار می‌کنند. کاظمی درباره یهودیان مقیم روستای ونک می‌گوید: «کلیمیان نیز از اقلیت‌های دینی ساکن ونک بودند. آنها نیز باغ‌های متعددی داشتند که مشهورترین خاندان آنها به نام «رب‌النوعی» همچنان در ونک ساکنند.»

استقرار انگلیسی‌ها در باغ مشهور

ده ونک از بدو پیدایش از باغ‌های متعددی تشکیل شده بود که در دوره‌های مختلف تاریخی هویت و سرنوشت آنها تغییر کرده است. باغ‌هایی را که از دوره قاجار و عمدتاً توسط مستوفی الممالک در ده ونک ایجاد شد باید در زمره باغ‌های تاریخی تهران قرار داد که برخی از آنها با گذشت بیش از یک قرن هنوز سرپا مانده‌اند.

مهرشاد کاظمی، تهران پژوه می‌گوید: «باغ خونیگ را باید تاریخی‌ترین باغ دهونک بدانیم که در ضلع غربی بزرگراه شهید چمران واقع شده و به کارن فیروزگر تعلق دارد. این باغ که توسط قنات زنده خونیگ آبیاری می‌شود در سال ۱۳۲۰ شمسی و در جریان جنگ جهانی دوم که متفقین وارد تهران شدند به تصرف انگلیسی‌ها

درآمد. این باغ به حدی سرسبز و زیبا بود که به محل استقرار فرماندهان ارتش انگلیس اختصاص داده شد و افسران و سربازان هندی را به باغ‌های پایین‌تر که نزدیک به ساختمان‌های آتی‌ساز امروزی بود، انتقال دادند. داخل یکی از این باغ‌ها استخر بزرگی بود که به استخر هندی‌ها معروف شد و هنوز به همین نام شناخته می‌شود. انگلیسی‌ها حد فاصل سال‌های ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۵ شمسی از تهران خارج شدند اما نام خونیگ به واسطه این اتفاق در تاریخچه پایتخت ماندگار شد.» از دیگر باغ‌های معروف بخش

غربی می‌توان از باغ ابراهیم سمیعی، داماد مستوفی الممالک، باغ فیروزگر در کوچه فیروزگر و باغ امیرنیکو با درخت شاه‌توت معروفی که احتمالاً بزرگ‌ترین درخت شاه‌توت تهران است، نام برد.

باغ‌های ضلع شرقی بزرگراه چمران که در جنوب محله دهونک واقع شده‌اند تاریخچه

متفاوتی دارند. کاظمی می‌گوید: «باغ شاهرخی، باغ بهمن یا باغ وثیقی که لوکیشن برخی فیلم‌های سینمایی بوده به اقوام مستوفی یا فیروزگر تعلق داشته است. باغ بالا که با گذشت زمان به باغ مستوفی، باغ ایرانی و باغ مختاری تغییر نام داد در همین بخش و بالادست توستان مستوفی بوده که حکم آخرین ایستگاه زائران امامزاده داود(ع) را داشته است. باغ نوهم به مستوفی تعلق داشت و امروز دانشگاه الزهرا(ع) در این باغ تاریخی واقع شده است. مستوفی و فیروزگر برخی باغ‌های مهم دهونک را هم به همسران و دخترانشان هدیه دادند؛ مثل باغ مولانا که ملک شخصی پوران، دختر مستوفی الممالک بود یا باغ خانمی که به فروغ، خواهر فیروزگر تعلق داشت و باغ شازده که به نام مهرانگیر خانم، همسر فیروزگر بود و بعد از تخریب، ساختمان اکتشاف نفت را به جای آن ساختند.»

موضوع: باغ‌های معروف محله خونیگ

ویژگی: باغ‌های ونک بستری رویدادهای تاریخی مهمی بوده‌اند

آسیاب ۱۵۰ ساله

موضوع: آسیاب عجایی
ویژگی: سازه آبی منحصر به فردی که هنوز سرپاست

بخش وسیعی از زمین‌های کشاورزی دهونک زیر کشت گندم بود، اما چون در آن دوران اراضی یوسف آباد هم جزو املاک مستوفی الممالک محسوب می‌شد، اهالی گندم‌هایشان را به آسیاب آبی عجایی می‌بردند. این آسیاب در اختیار خاندان میرزا یوسف بود و بعد از فوت او به پسرانش رسید. براساس برخی نشانه‌ها قدمت این آسیاب‌ها به ۱۵۰ سال قبل بازمی‌گردد. در واقع این آسیاب مرز بین یوسف آباد و ونک بود. اهالی قدیمی به یاد دارند که کشاورزان آن دوره، گندم‌ها را به آسیابان می‌دادند تا آنها را تبدیل به آرد کند. به نسبتی که آرد به دست می‌آمد به آسیابان دستمزد تعلق می‌گرفت.

علیرضا زمانی می‌گوید: «سال ۱۳۱۱ شمسی میرزا حسن خان، پسر یوسف خان مستوفی الممالک، فوت کرد و از آنجا که مالک زمین‌های پدرش همچون یوسف آباد و ونک و بهجت آباد بود، کم‌کم این زمین‌ها به دست ورثه افتاد. آسیاب را شخصی به نام ابوالقاسم عجایی که زمین‌دار و کشاورز بود، از ورثه خریداری کرد. عجایی اصالتاً ونکی بود و زمین‌های انتهایی ونک را در اختیار داشت. بین دهونک تا شمال یوسف آباد گندم‌زارهایی بود که متعلق به او بود. او این آسیاب کوچک را نیز خرید تا خودش و دیگر کشاورزان از آن بهره‌مند شوند. عجایی چندین قهوه‌خانه هم در محدوده ونک و یوسف آباد داشت و افرادی هم در این قهوه‌خانه‌ها به کار مشغول بودند.»

سیدجلال عجایی تنها وارث و حافظ آسیاب آبی است. او درباره قدمت این آسیاب می‌گوید: «این آسیاب که زمان قاجار ساخته شده مدتی در اختیار مستوفی الممالک بود و او از آسیاب نگهداری می‌کرد. اما سال ۱۳۲۲ پدرم عرصه آسیاب را خرید. قبلاً ۲ آسیاب در این محدوده فعال بود؛ یکی با عنوان آسیاب کوچیکه و دومی آسیاب بزرگه که به آن آسیاب «گاو میشی» هم می‌گفتند. زمان ساخت بزرگراه رسالت، آسیاب‌بزرگه از بین رفت. این دو آسیاب تمام آرد خبازهای آبادی‌های اطراف، از ونک تا اوین و در که را تأمین می‌کرد و روزانه بیش از ۳۰ خروار آرد در آنها تولید و توزیع می‌شد. اهالی ونک گندم‌هایشان را بار الاغ می‌کردند و روانه آسیاب می‌شدند. گاهی آن قدر گندم کشاورزان زیاد بود که ساعت‌ها در صف می‌ماندند تا نوبتشان بشود.» گویا آسیاب را در کودی ساخته بودند تا آب به آنجا سرازیر شود. تنوره‌ای هم برای آن در نظر گرفته بودند که از طریق مخزن، آب قنات با فشار زیاد داخل تنوره می‌شد و قسمت چوبی زیر آسیاب را می‌چرخاند.

راویان خاموش چندصد ساله

موضوع: مسجد جامع دهونک، حسینیه اباعبدالحسین(ع) امامزاده قاضی الصابری
ویژگی: مذهبی که قرن‌ها قدمت دارند

قرار دارد. امامزاده قاضی الصابری (ع): در سده ششم هجری عبدالکریم سمعانی بنابر بعضی از روایت‌ها در کتاب «النصر» از ابوالفتح نصرین مهدی ونکی به عنوان یکی از علمای معروف و عادل دهونک یاد کردند که میان اهالی به داوری و قضاوت می‌پرداخت و بسیار مورد احترام بود و به همین دلیل به قاضی الصابری شهرت پیدا کرد. مقبره این عالم عالیقدر ۷۰۰ سال پیش از خشت و گل در دهونک ساخته شد، اما به مرور زمان این بنا رو به تخریب رفت تا اینکه سال ۱۲۶۳ شمسی میرزا یوسف مستوفی الممالک، صدراعظم ناصرالدین شاه، این بقعه متبر که را به زیباترین شکل بازسازی و بهسازی کرد.

حسینیه اباعبدالله الحسین(ع): بانی ساخت این حسینیه کارگران کارخانه ماسک‌های ضدگاز و بوکه فستنگ بودند. این کارگران همراه خانواده در خانه‌های بزرگ حیاط‌دار در کنار سایر همکارانشان در دهونک زندگی می‌کردند. آنها اغلب در ایام ماه محرم و صفر برای زنده نگه‌داشتن قیام کربلا در محوطه بیرونی خانه‌هایشان پرچم و خیمه عزاداری به پامی کردند. با افزایش جمعیت و نیاز به فضای بیشتر با همت کارگران کارخانه و کمک‌های مردمی، ۶۴ سال پیش حسینیه اباعبدالله الحسین(ع) در محدوده خیابان شیخ بهایی امروز برای برپایی مراسم عزاداری سیدالشهدا(ع) ساخته شد.

ساخت اماکن مذهبی چون مسجد و حسینیه محله ونک و دهونک پر از قصه و روایت‌های فراموش ناشدنی برای اهالی و بانیان ساخت آنهاست. ماجرای ساخت این اماکن را به روایت ابوالقاسم امیری نیکو ملقب به آقا بزرگ دهونک مرور کرده‌ایم.

مسجد جامع دهونک: یکی از قدیمی‌ترین بناهای مذهبی دهونک مسجد جامع است که به گفته محلی‌ها، قدمتی بیش از چندین قرن داشت که سال ۱۳۴۲ شمسی بنای آن تخریب و از نو ساخته شد. بانی ساخت مسجد معمار کهنه‌کار و صاحب‌نامی به نام «استاد علی» بود که میان محلی‌ها به «اوس علی» شهرت داشت. اوس علی تجربی بود اما زنی ونکی داشت و همین موضوع پای او را به دهونک باز کرد و کار ساخت مجدد مسجد جامع را بر عهده گرفت. «احمد چاله» مصالح‌فروش محله یوسف آباد، از دیگر بانیان ساخت مسجد جامع دهونک بود. او مصالح و ابزار آلات مورد نیاز و آهن برای ساخت مسجد را تهیه کرد. فروش چوب توستان‌های دهونک و همت مردم کمک زیادی به ساخت و توسعه بنای جدید مسجد کرد. این مسجد در مجاورت تکیه قدیمی دهونک در خیابان شهید صابری امروز

کارخانه مرموز و در دسر کارگری

موضوع: کارخانه ماسک‌سازی ضدگاز
ویژگی: کارخانه‌ای که دوبار تغییر تولید داد و باعث روشنایی نخستین لامپ محله شد

کارگران همچنان در خانه‌هایشان ماندند؛ خانه‌هایی که دقیقاً در حاشیه دانشگاه الزهراء(س) قرار گرفته بود و سال‌ها بعد مسئولان دانشگاه ادعا کردند چون زمین کارخانه به دانشگاه تعلق گرفته است پس این خانه‌ها نیز مایملک دانشگاه خواهد بود. در برهه‌ای این کشمکش به یکی از مهم‌ترین در دسرهای اهالی ونک به خصوص همسایگان دانشگاه تبدیل شد. برخی از خانه‌ها متروک شد. بعضی‌ها خانه را ترک کردند و بعضی فروختند و عده‌ای نیز ماندند، چون معتقد بودند قیمت خانه‌ها از حقوقشان کسر شده و آنها صاحب خانه‌ها هستند. همچنین سورن یوسفیان، از ساکنان قدیمی دهونک می‌گوید: «۵۵ سال قبل روس‌ها به‌طور مخفیانه در این کارخانه قنداق اسلحه تولید می‌کردند. کارمندان روسی از صبح تا غروب در این کارخانه کار می‌کردند و دولت برای روشن ماندن چراغ کارخانه در ساعات شبانه‌گاهی یک کنتور برق در کارخانه نصب کرده بود و مرحوم تقی ونکی که از اهالی ونک بود مسئولیت خاموش و روشن کردن کنتور را بر عهده داشت. بعد از مدتی اهالی دهونک از تقی ونکی خواستند با روس‌ها مذاکره کند تا از کنتور کارخانه شماره ۵ یک شاخه برق به اهالی بدهند. مذاکرات با روس‌ها به نتیجه رسید و آنها رضایت دادند که در ساعات تعطیلی کارخانه، اهالی ونک از کنتور برق استفاده کنند.»

داستان کارخانه ماسک‌سازی محله ونک یکی از جنجالی‌ترین داستان‌هایی است که همچنان نقل اهالی این محله قدیمی است. اگرچه مالک اصلی زمین‌های روستای ونک مستوفی الممالک بود ولی باروی کار آمدن پهلوی اول محال بود بتوان بر سرزمین‌هایی که آنها نشان می‌کردند بحث و جدل کرد. پهلوی اول تصمیم گرفته بود بخشی از زمین‌های ونک را به کارخانه‌ای تحت عنوان کارخانه ماسک‌سازی تبدیل کند و این زمین را از ورثه مستوفی گرفت. این کارخانه سال ۱۳۱۷ شمسی ساخته و در میان اهالی به کارخانه شماره ۵ شهره شد. «سیدمحمد عجایی» از اهالی ونک می‌گوید: «ماسک‌های ضدگاز اینجا ساخته می‌شد. کسی هم اجازه ورود به آنجا نداشت. چند سالی وضعیت به همین منوال بود تا اینکه به بهانه قانون منع استفاده از سلاح‌های شیمیایی در جنگ‌ها، مسئولان کارخانه به تولید وسایل دیگری همچون چراغ‌گاز، لاستیک، تلمبه، سوپاپ، در قوطی کنسرو و... روی آوردند.» به گفته اهالی، در اطراف کارخانه خانه‌هایی برای رفاه حال کارگران ساخته شده بود تا به راحتی و در زمان کوتاهی به محل کار خود برسند. اما بعد از تعطیل شدن کارخانه،

سومین تیم محبوب پایتخت

موضوع:
باشگاه
آارات

ویژگی:
محل
دوره‌می
ارامنه

قصه شکل‌گیری باشگاه آارات از قانون منع فعالیت‌های اقلیت‌های قومی مذهبی در رژیم گذشته شروع شد.

بر اساس این قانون، همه

اقلیت‌های قومی باید در مدارسی که زبان فارسی تنها زبان رسمی آن بود، ثبت‌نام می‌کردند. به همین دلیل آرامنه‌های تهرانی برای حفظ زبان و هویتشان انجمن‌های کوچکی را تشکیل دادند که هسته اولیه باشگاه آارات هم از دل همین انجمن‌های کوچک جان گرفت، اما اینکه این باشگاه بزرگ فرهنگی ورزشی که محل تجمع آرامنه تهران است، چطور در محدوده دهونک شکل گرفت، حکایت جالبی دارد.

علیرضا زمانی، تهران‌پژوه در این باره می‌گوید: «سال ۱۳۲۳ فعالیت باشگاه فرهنگی ورزشی آارات در خیابان سی‌تیر شروع و بعدها مکان باشگاه با توسعه خدمات فرهنگی، هنری و ورزشی به دلیل کمبود جا به خیابان جمهوری، کوچه نوبهار منتقل شد. تا اینکه سال ۱۳۵۳ برای ساختن استادیوم ورزشی از طرف دولت وقت به صورت بلاعوض زمینی در محله آارات دهونک به باشگاه آارات واگذار شد.»

به گفته این تهران‌پژوه، باشگاه آارات که نخستین باشگاه ویژه آرامنه شهر تهران است با هدف فراهم آوردن امکانات ورزشی برای نوجوانان و جوانان

فوتبال شهر تهران بود و چهره‌های موفقی از این تیم به تیم ملی کشور معرفی شدند. آدموند بزیک، آدموند اختر، سرژیک و آندو تیموریان و... از فوتبالیست‌های معروف این باشگاه در تیم‌های محبوب تهرانی استقلال و پرسپولیس و تیم ملی کشور بودند.»

این تهران‌پژوه درباره امکانات این باشگاه ۷۴ هزار مترمربعی محله آارات دهونک می‌گوید: «باشگاه ورزشی آارات در حال حاضر در رشته‌های تنیس، فوتبال، بسکتبال، والیبال، شنا، بوکس، تکواندو، دوومیدانی، پینگ‌پنگ، فوتسال، بدنسازی، کوهنوردی، صخره‌نوردی، شطرنج و بیلبارد به ورزشکاران خدمت‌رسانی می‌کند و دوره‌های آموزشی در این باشگاه دایر است.»

ارامنه شکل گرفت. او درباره ویژگی‌ها و موفقیت این باشگاه به ویژه تیم فوتبال آارات که روزگاری سومین تیم محبوب تهرانی‌ها بود اینگونه توضیح می‌دهد: «باشگاه با همت آرامنه ورزش دوست ساخته و تجهیز شد. در این باشگاه به ورزش‌های پایه مثل دوومیدانی، شنا، وزنه‌برداری، کوهنوردی و... توجه ویژه‌ای می‌شد و ورزشکاران ارمنی در این رشته‌ها موفقیت‌های بسیاری کسب کردند. همچنین تیم فوتبال باشگاه آارات از سال ۱۳۴۱ خورشیدی وارد مسابقات باشگاهی تهران شد و بعد از تیم‌های استقلال و پرسپولیس از پرهودارترین تیم‌های

حمام برای خانواده مستوفی قرق می‌شد

دهونک به حمام و حواشی آن اشاره می‌کند.

سید محمد عجایی از معتمدان و اهالی قدیمی دهونک، درباره این حمام قدیمی و حال و هوای آن می‌گوید: «حمام مستوفی نخستین حمام روستا بود که تقریباً از زمان شکل‌گیری ونک ساخته شده بود. اما چرا میان اهالی به مستوفی معروف شد؟ ماجرا از این قرار بود که میرزا یوسف مستوفی الممالک، وزیر دارایی دوره قاجار، از ملاکان دهونک بود که بانی بازسازی و بهسازی حمام در دوره‌های بعد هم شد. همین ماجرا بهانه‌ای شد تا حمام میان اهالی به «حمام مستوفی» شهرت پیدا کند. البته آقای مستوفی از رجال و سیاستمداران آن دوره بود و وقتی قرار بود اهل و عیالش راهی حمام شوند حتما حمام را یک روز کامل قرق می‌کرد و در آن روز کسی جز خانواده و خدم و حشم مستوفی اجازه استفاده از حمام را نداشتند.»

معماری این حمام به گفته عجایی، مانند سایر حمام‌ها با طاق‌های محرابی شکل و حوضچه‌های کوچکی که از آن به عنوان خزیننه نام برده می‌شود، شکل گرفته است. تقریباً تا اواخر دهه ۱۵۰ این حمام فعال بود که بعدها به مرور با تغییر سبک زندگی اهالی و ساخت حمام در داخل منازل مسکونی، از رونق افتاد و تعطیل شد.

ساختمان مجاور مسجد جامع دهونک در خیابان صابری که این روزها به انبار دیگ و ظروف نذری مسجد و تکیه تبدیل شده، روزگاری حمام خاندان مستوفی بود. این حمام بیش از ۴ یا ۵ دهه است که از رونق افتاده است. در روزگاری که هنوز خبری از دنیای مجازی و تبادل فوری اطلاعات نبود، بخش مهمی از خاطرات اهالی قدیمی دهونک با دوره‌های، گنده‌ها و... در همین حمام شکل می‌گرفته است. کافی است پای صحبت قدیمی‌ها بنشینیم، حتما در گوشه‌ای از خاطراتشان و تاریخ شفاهی

موضوع:
حمام
مستوفی

ویژگی:
نخستین
گرمابه محله

نخستین پاتوق ونکی‌ها

ویژگی:
نخستین

مغازه‌داران دراملاک
مستوفی

موضوع:
بازارچه

بازارچه دهونک که این روزها به خیابان «شهید صابری» تبدیل شده است، نوستالژیک‌ترین بخش ده تاریخی ونک محسوب می‌شود؛ چرا که این بازارچه پرتردد و پررونق اهالی را دور هم جمع می‌کرد و وجود چند مغازه بقالی و نانواهی و... نیز این خیابان را به بهترین مکان برای دوره‌می اهالی و تازه کردن دیدارها و رد و بدل شدن اطلاعات روز روستا و شهر تبدیل کرده بود.

به گفته حاج آقا ابوالقاسم امیری نیکو که میان اهالی به «آقا بزرگ» شهرت دارد، در واقع این بازارچه یکی از نخستین پاتوق‌های ونکی‌ها محسوب می‌شود. این معتمد قدیمی درباره ماجرای شکل‌گیری بازارچه ونک چنین می‌گوید: «بازارچه دهونک از میدان ونک امروزی شروع می‌شد که در میان اهالی زمانی به خیابان مولانا معروف بود و به بخش تقسیم می‌شد؛ یک بخش آن تا حوالی باغ‌های میرزا یوسف مستوفی الممالک ادامه داشت و بخش دوم به سمت غرب تا محدوده مسجد جامع می‌رسید.»

امیری نیکو ادامه می‌دهد: «اینکه در این محدوده مغازه‌هایی راه‌اندازی شود که مایحتاج اولیه و مورد نیاز اهالی در آن به فروش برسد، به روزگاری که مستوفی الممالک تردد زیادی به دهونک داشت برمی‌گردد. او اجازه داد که رعیت‌ها در املاکش تعدادی مغازه باز کنند. شیخ ابوالفضل، نخستین کسی بود که یک بقالی در بازارچه دهونک راه‌اندازی کرد و بعدها چند قدم بالاتر شیخ عبدالباقی مغازه بقالی دیگری راه‌اندازی کرد. بعد از مدتی مغازه نانواهی هم راه افتاد. البته قبل از این مغازه یک نانواهی در محله

آارات بود و به مرور تعداد مغازه‌ها بیشتر شد.» به گفته آقا بزرگ محله دهونک، این روزها جز یک در چوبی سبز فیروزه‌ای در بخش بازارچه قدیمی دهونک خبری از نخستین مغازه‌های بقالی دهونک نیست و از حال و هوا، مغازه‌ها و آدم‌های معروف بازارچه چیزی جز خاطرات شیرین در حافظه ریش سفیدهای محله باقی نمانده است.

هفت سازه آبی محله

موضوع: قنات‌های ده ونک
ویژگی: تأمین آب شرب مورد نیاز اهالی

حفر قنات در روستای خوش آب و هوای ونک، هدیه یکی از صدراعظم‌های ناصرالدین شاه، میرزا یوسف مستوفی الممالک بود. در واقع نخستین قناتی که آب آن از دل رشته کوه‌های البرز سرچشمه می‌گرفت در املاک این مرد نیکوکار در ده ونک حفر شد. این قنات‌ها آب را از بالادست به سمت این روستا روانه می‌کردند و بعد از آبیاری مزارع و باغ‌ها به سمت امیرآباد روانه می‌شدند. به گفته قدیمی‌ها، در روستای خوش آب و هوا ۷ رشته قنات حفر شد که به واسطه آنها باغ و مزارع پر محصول شدند و آب شرب اهالی تأمین شد. ابوالقاسم امیری نیکو از ریش سفیدان ده ونک، از قنات‌های معروف این روستا چنین یاد می‌کند:

■ قنات خوئیک: خویبک از نخستین قنات‌های حفر شده در ده ونک بود. این قنات متعلق به خانواده «کارن وفاداری» از نوادگان خاندان فیروزگر است. باغ خوئیک آخرین باغ ده ونک است که آب این قنات از محدوده زندان اوین عبور می‌کند. آب این قنات که به سمت باغ خوئیک در حوالی شهرک آتی‌ساز روانه می‌شود، جزو قنات‌های زنده ده ونک محسوب می‌شود.

■ قنات باغ بالا: این قنات در محل باغ ایرانی امروز در ده ونک حفر شد و تقریباً تا ۱۵-۱۰ سال پیش آب آن جاری بود و به سمت استخری در ده ونک هدایت می‌شد، اما امروزه به دلیل ساخت و سازهای فراوانی که در این محدوده صورت گرفته خبری از این قنات قدیمی که به سمت باغ ایرانی روان بود، نیست و خشک شده است.

■ قنات کوچیکه باغ نو: آب این قنات از منزل آقای زاهدی سرچشمه می‌گرفت؛ محل اصلی پایین‌تر از کوچه مجیدپور، کوچه زاهدی قرار داشت. قنات تا ۵.۴ سال پیش قابل رویت بود، اما به دلیل ساخت و سازهای جدید زیر زمین جاری است.

■ قنات چمن: منبع این قنات پایین میدان ده ونک، حوالی درمناگاه بود.

■ قنات خانمی: این قنات متعلق به خاندان فیروزگر بود. مکان قنات خانمی در میدان شمال شرقی میدان شیخ بهایی، ابتدای خیابان ستول واقع شده بود که امروز محل بانک ایران ونزوئلا است.

■ قنات توستان: این قنات در محدوده باغچه حصار قرار داشت. آب این قنات به سمت بزرگراه چمران امروزی هدایت می‌شود.

■ قنات مقبره: این قنات در شمال امامزاده قاضی الصابر بود.

موضوع: ونک خاوری و ونک باختری

ویژگی: هویت‌های جذاب و متفاوت بخش محله

ماجرای هیجان‌انگیز خیابان برعکس

ونک در گذشته از ۲ بخش تشکیل شده بود. بخش شرقی یا ونک خاوری و بخش غربی یا ونک باختری؛ بخش‌هایی با هویت‌های متفاوت که در صفحات تاریخ تهران از آنها یاد شده است. یکی از محله‌هایی که آرامنه در تهران برای نخستین بار در آنجا ساکن شدند، ده ونک بود که به آن محله آرامنه هم می‌گفتند. مهرشاد کاظمی، تهران‌پژوه می‌گوید: «ونک خاوری (شرقی) را ونک آرامنه می‌نامیدند و قلعه‌ای داشت که جایی برای ارمنی‌های کوچنده (مهاجر) بود. در زمان محمدشاه قاجار، به خواست وزیر او، میرزا آغاسی، سیزده خانوار ارمنی از چهار محال و بختیاری به ده ونک کوچانده شدند تا با کشت و زرع، علوفه سربازان دولتی را تأمین کنند. برای اسکان آنها نیز دژ و قلعه ساخته شد.»

هر چند سال‌هاست این قلعه از بین رفته و اثری از آن باقی نیست، اما گستره آن از باختر خیابان ستول کنونی تا خاور بزرگراه کردستان را در برمی‌گرفت. این قلعه حیاط مرکزی و ۴ برج داشت. اکنون باشگاه آارات کنونی در جایی ساخته شده است که پیش‌تر زمین‌های قلعه بود. کاظمی ادامه می‌دهد: «بخش باختری هم همان ده ونک فعلی است که آن را می‌شناسیم و هنوز مانند گذشته تاریخ و هویت قدیمی‌اش را حفظ کرده است.» کاظمی در ادامه می‌گوید: «ساخت جاده تهران-کرج را سال ۱۳۴۱ آغاز کردند و ۴ سال بعد به اتمام رسید. بعد از اتمام ساخت جاده تهران-کرج، ساخت بزرگراه چمران (پارکوی سابق) و بزرگراه مدرس (شاهنشاهی سابق) شروع شد. بعدها در این محدوده لونا پارک و شهرپارک ساخته شد. راهی که از بزرگراه چمران به لونا پارک منتهی می‌شد و قبلاً به آن جاده اوین به ونک می‌گفتند، همیشه پر از خودروی پارک شده بود که منتظر بودند سربالایی را با دنده خلاص بروند! این خیابان به خیابان برعکس تهران معروف بود؛ چرا که یک سرازیری داشت نه سربالایی و گفته می‌شد این اشتباه بر اثر خطای دید و ترفند مهندسی است. همچنین شایع بود که وقتی گله گاواهالی ونک از این قسمت رد می‌شوند، حالت نیمه‌وحشی پیدا می‌کنند و بالا و پایین می‌پرند. بدین ترتیب، انواع و اقسام حدس‌های عامیانه در این باره مطرح می‌شد که در هر صورت برای افرادی نوعی سرگرمی بود.»

ساخت برج آفتاب در جاخرمنی

محدوده یوسف‌آباد تا ده ونک تا دوره قاجار جزو اراضی مستوفی الممالک بود و کشاورزان با رعایت قانون ارباب و رعیتی در باغ‌ها و کشتزارهای وسیع مستوفی امرار معاش می‌کردند. در فصل برداشت محصول شور عجیبی در ده ونک به راه می‌افتاد و کشاورزانی که جو و گندم برداشت کرده بودند برای آسیاب کردن محصولشان در صف‌های طولانی می‌ایستادند. تا دوره قاجار ۲ مکان برای آسیاب جو و گندم وجود داشت؛ یکی آسیاب گلویشی در یوسف‌آباد و دیگری جایی در محله ارمنی‌نشین ده ونک که با گذشت زمان به واسطه وجود انبوه خرمن‌های گندم به «جاخرمنی» معروف شد. سورن یوسفیان از ساکنان قدیمی محله آارات معتقد است جاخرمنی بخشی از هویت محدوده اطراف ده ونک بوده که

با گذشت زمان فراموش شده و امروز هیچ اثری از آن باقی نمانده است. او در این باره می‌گوید: «کشتزارهای محدوده اطراف ده ونک از خیابان ۴۸ یوسف‌آباد شروع می‌شد و تا بالای ده ونک امتداد پیدا می‌کرد. فصل برداشت گندم که می‌شد رعیت‌ها یا همان کشاورزان، محصولشان را روی قله آرامنه می‌آوردند و به قول معروف گندم‌ها را می‌کوبیدند. در این مکان، گندم را با تیغه‌های بزرگ می‌کوبیدند و بعد هم با بیل و چنگک‌های مخصوص، محصول را در معرض باد قرار می‌دادند تا گندم از پوسته جدا شود. دست آخر خرمن‌های گندم و پوسته گندم را به‌عنوان کاه بسته‌بندی می‌کردند. سهم مستوفی به‌عنوان ارباب یک کود و سهم رعیت‌ها یا کشاورزان عمدتاً ارمنی تبار دو کود بود که در محل جاخرمنی تقسیم می‌شد.»

جاخرمنی تا اوایل دوره پهلوی اول میعادگاه تابستانی کشاورزانی بود که طبق قرارداد نانوشته با مستوفی الممالک در کشتزارهای او کار می‌کردند و از محل کاشت و برداشت گندم و جو امرار معاش می‌کردند. یوسفیان درباره محل دقیق جاخرمنی می‌گوید:

«جاخرمنی روبه‌روی قلعه آرامنه در تقاطع خیابان‌های وسکانیان و ماهتاب امروزی بود. این محدوده تا دوره پهلوی اول بیابان بود، اما در دوره پهلوی دوم که ساخت و سازها در شمال تهران شروع شد، به کلی تغییر کرد و مملو از خانه‌های مسکونی شد. بعد از پیروزی انقلاب هم برج آفتاب را در محل جاخرمنی ساختند و امروز به‌عنوان یکی از بلندترین برج‌های تجاری تهران شناخته می‌شود.»

موضوع: جاخرمنی

ویژگی: محل تقسیم گندم میان ارباب و رعیت

ضمیمه هفتگی روزنامه همشهری
صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری
مدیر مسئول: محسن مهدیان
سردبیر: دانیال معمار
معاون ضمايم: پروانه بهرام نژاد
دبیر ویژه نامه: زکيه سعیدی
تحریریه: فرزین شیرزادی، سر و ش جنابی، سمیرا باباجانیور
نویسندگان: حسن زاده
حمیدرضا رسولی، بهاره خسروی، فاطمه لیاق
و مقدا مهربانی

واحد فنی:

مدیر فنی: حامد یزدانی، مدیر هنری: مهدی سلامی
طراح گرافیک و صفحه آرایی: حمید یزدانی، سعید غفوری، شیوا قنبری و امید روشنگر
عکس: گروه عکس همشهری، ویرایش عکس: فائزه توکلی
ویراستاران: سمانه مومن، هاله جوانفر، اعظم آجور بندیان

چاپ: همشهری
توزیع و اشتراک:
مؤسسه نشر گستر امروز نوین
پدیرش آگهی: ۸۴۳۲۱۰۰۰

صندوق پستی:
۱۹۳۹۵۵۴۴۶
تلفن: ۲۳۰۲۳۴۶۴
نمابر: ۲۲۰۴۶۰۶۷

گروه ضمايم همشهری ناشر نشریات:

دوچرخه، بچه ها، خانواده، پایداری، اقتصاد،
تندرستی، خردنامه، داستان، دانستیها،
سرزمین من، ماه، معماری، ۲۴، شهر نگار،
سرخ و محله

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر ۳، نرسیده به پارک وی،
کوچه شهید فریبتی، شماره ۱۴، روزنامه همشهری

بهترین قصه های تاریخی تهران
جایزه می گیرند

صفحات «روایت تهران» که پیش روی شماست، به انعکاس روایت های خواندنی تاریخ تهران قدیم و سرگذشت شخصیت ها و نامداران، خیابان ها و گذرها، واقعه های تاثیرگذار و تاریخ شفاهی طهران تعلق دارد. با عکس های یادمانده از خاطرات تهران دیرروز و قصه ها و ماجراهای
پس پشت این عکس ها، شما هم می توانید در انتشار این صفحه که متعلق به خود شما و شهر شماست ما را همراهی کنید. «همشهری» بهترین عکس ها و قصه هایی را که برای ما ارسال می کنید با نام خودتان منتشر و به شما «همشهریان همراه» هدیه های تقدیم می کند.
نشانی و شماره تماس ما: ۰۲۲-۲۳۴۵۵۴۴۶، mahaleh@hamshahri.org

واگن قطاری که
کافه دانشگاه شد

به همت مسئولان دانشگاه، کافه واگن دانشگاه شروع به کار کرد. به گفته قدیمی های محله ونک، این واگن یکی از قدیمی ترین واگن های شرکت راه آهن ایران است. متأسفانه چند سالی است که درهای این واگن یا همان کافه کتاب بسته شده و تنها خاطراتش برای دانشجویان باقی مانده است.

واگن معروف دانشگاه الزهرا (س) پشت گلستان چهارم دانشگاه قرار دارد که از مدرسه راه آهن به یادگار مانده است. روزگاری در کارخانه ساخت وسایل ایمنی راه که در نزدیکی این دانشگاه فعال بود، مدرسه راه آهن برای مدتی راه اندازی شد. سال ۱۳۸۲ الحاق زمین های مدرسه راه آهن برای توسعه دانشگاه در دستور کار قرار گرفت. این واگن از آن روزها به یادگار مانده است.
سال ۱۳۹۲ رئیس شورای وقت تهران در جریان بازدید از دانشگاه پیشنهاد تبدیل این واگن به کافه کتاب را داد. بعد از آن سال ۱۳۹۴

شهر بازی پولدارهای
تهران

محله ونک در دهه ۴۰ با موجی از نوسازی روبه رو شد که ونک را به محله ای با امکانات مدرن تبدیل کرد. مرکز تفریحی و سرگرمی ویژه کودکان که «فانفار» نام داشت، نخستین شهر بازی کودکان بود که در جنوب میدان ونک ساخته شد.

خانواده های متمول توان خرید بلیت های آن را داشتند. استقبال از «فانفار» ونک باعث شد تا سال ۱۳۵۳ این مجموعه به زمین های اوین منتقل شود و با نام «لونا پارک» به کار خود ادامه دهد.

سال ۱۳۴۷ روزنامه خبر افتتاح این شهر بازی را با آب و تاب نوشتند. در برخی از آگهی ها از آن به نام garden party نام می بردند. با این حال، این شهر بازی برای همه بچه های تهران نبود و بیشتر

اردوی دانش آموزی
در باغ های زاهدی

داشت، خریداری و به زمین دانشگاه افزوده شد. جالب اینکه تا سال ها باغ نو به عنوان اردوی تفریحی دانش آموزان و دانشجویان مدرسه عالی ونک استفاده می شد. بعد از انقلاب این دانشگاه به دانشگاه الزهرا (س) تغییر نام داد.

مستوفی الممالک از میان زمین های وسیعی که در ونک داشت، قطعه زمینی را وقف ساخت مدرسه عالی دختران کرد که علاوه بر علوم مختلف، مهارت های خانه داری نیز به دختران آموزش می داد. سال ها بعد در دوران پهلوی این مدرسه به دانشکده و در سال ۱۳۵۴ مدرسه دختران به یک سازمان آموزشی غیردولتی تبدیل شد که بیشتر فرزندان قشر متمول آنجا درس می خواندند. این دانشگاه برای نخستین بار از راه آزمون ورودی سراسری، دانشجو می پذیرفت. همان سال ها بخشی از باغ نو که یکی از باغ های بزرگ ده ونک بود و به محمود زاهدی تعلق

میدان ونک و ماکتی
که خبرساز شد

میدان ونک که این روزها به یکی از شلوغ ترین میدان های پایتخت تبدیل شده است، روزگاری بیابانی و جزو اراضی ونکی ها بود. بعد از احداث خیابان ولی عصر (عج) برای مدتی این محدوده به سه راه ونک معروف شد، ولی بعدها به شکل میدان درآمد. محمود پاکزاد، عکاس معروف سال ۱۳۴۰ نخستین عکس از میدان ونک را ثبت کرد. سال ۱۳۵۰ بخش هایی از مراسم جشن های ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی در محدوده ونک اجرا شد و ماکتی از تخت جمشید تا مدت ها در میدان ونک خودنمایی می کرد. این ماکت قبل از پیروزی انقلاب اسلامی جمع آوری شد.

دوره می جوانان آسمانی محله در خانه مجیدپور

و حقیقی است و از خانواده های شهدای محل گردآوری شده اند. شال و سربند، قمقمه، کلاهخود، لباس رزم، کوله پشتی، پاکت نامه، دفتر خطرات و پلاک، تنها بخش کوچکی از وسایل شهدای محله در این حسینیه است.
مجیدپور می گوید: «در دیدارهایی که با خانواده شهدا داریم، درخواست می کنم که یادگاری شهدا را برای تکمیل این موزه به حسینیه اهدا کنند. از هیچ ارگان و سازمانی هزینه ای تقاضا نکرده ام؛ زیرا اینگونه فعالیت ها روحیه انقلابی می طلبد. من برای تک تک آثار جمع آوری شده در این حسینیه زحمت کشیده ام و هدفم ترویج فرهنگ دفاع مقدس بوده است. فعالیت هایمان به مرور گسترش یافت تا اینکه امروز جلسات حفظ قرآن، جزء خوانی قرآن، تحلیل فیلم و مسابقه کتابخوانی در این حسینیه برگزار می شود.»
در گوشه ای از این مکان، سنگ مزاری است که روی آن حک شده «شهید گمنام». وجود این مزار در بیت الشهداء، فضا را معنوی تر کرده است. مجیدپور در این باره می گوید: «هنگام تشییع پیکر شهدای گمنام، یک تکه کوچک از پیکر شهید جا مانده بود که با نامه نگاری، این تکه را به حسینیه انتقال دادند و سنگ مزار را از بهشت زهرا (س) تحویل گرفتیم. اکنون در این مزار قطعه ای از انگشت یک شهید گمنام، مدفون است.»

اینجا تکه ای از بهشت است. نه می توان آن را خانه خواند و نه می شود آن را موزه نامید. وقتی به هر سمت و سوی این اتاق ۴۰ متری می نگریم، احوال دگرگون می شود. یک بار با دیدن کاشی های حرم آقا سیدالشهدا (ع) دل و دیده را روانه ضریح شش گوشه می کنیم و سوی دیگر با دیدن سربندها، کلاه، مین، مزار شهید گمنام و یادگارهای ۸۰ سال دفاع مقدس راهی مناطق جنگی می شویم و شوق شهادت را در این اتاق می بینیم. اینجا منزل شهید محمد حسین مجیدپور و میعادگاه شهدای ده ونک یا بیت الشهداء یا همان حسینیه شهدا و محسن مجیدپور، فرزند شهید کلیددار بیت الشهداء است. او می گوید: «ابتدای جنگ تحمیلی سنم کم بود، ولی شاهد تشییع پیکر شهدای محل بودم. توفیق الهی بود که پس از شهادت پدرم به جبهه اعزام شوم. پس از اتمام جنگ تحمیلی مراسم هیئت در خانه ما برگزار می شد تا اینکه حدود ۱۵ سال پیش تصمیم گرفتم قسمتی از خانه ام را به حسینیه اختصاص دهم و با یادگاری هایی که جمع آوری کرده بودم، فضای حسینیه را به حال و هوای جبهه نزدیک کنم. همه وسایل در خانه واقعی

موضوع:
موزه شهدای محله

ویژگی:
نمایشگاه یادگارهای شهدای محله در خانه شهید مجیدپور که حسینیه شده است